

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально-науковий інститут економіки

Факультет менеджменту

Кафедра менеджменту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеня бакалавра

студентки Білоград Юлії Олександрівни

академічної групи 073-20-2

спеціальності 073 Менеджмент

на тему Обґрунтування управлінських рішень з впровадження інноваційних технологій (за матеріалами ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»)

Керівник кваліфікаційної роботи	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
	Варяниченко О.В.			
Рецензент				
Нормоконтролер	Варяниченко О.В.			

Дніпро
2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри менеджменту

_____ Швець В.Я.

(підпис)

« 20 » травня 2024 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеня бакалавра

студентці Білоград Ю.О. академічної групи 073-20-2

спеціальності 073 Менеджмент

на тему Обґрунтування управлінських рішень з впровадження інноваційних технологій (за матеріалами ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»)

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 27 травня 2024 р. № 474-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
Теоретичний	Теоретичні основи впровадження інновацій	20.05.2024 р. – 28.05.2024 р.
Аналітичний	Аналіз діяльності ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»	29.05.2024 р. – 10.06.2024 р.
Рекомендаційний	Обґрунтування управлінських рішень з впровадження інноваційних технологій на ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»	11.06.2024 р.– 20.06.2024 р.

Завдання видано

_____ Варяниченко О.В.
(підпис керівника)

Дата видачі « 20 » травня 2024 року

Дата подання до екзаменаційної комісії « 21 » червня 2024 року

Прийнято до виконання

_____ Білограл Ю.О.
(підпис студента)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи бакалавра
студентки групи 073-20-2
НТУ «Дніпровська політехніка»
Білоград Юлії Олександрівни

на тему: Обґрунтування управлінських рішень з впровадження інноваційних технологій (за матеріалами ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»)

ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ, ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС, УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ, РИНОК КОВБАСНИХ ВИРОБІВ

Структура роботи: 89 сторінок комп'ютерного тексту; 54 рисунки; 16 таблиць; 37 джерел посилання.

Об'єкт розроблення – процес впровадження інноваційних технологій на підприємстві.

Мета роботи – теоретичне обґрунтування та розробка управлінських рішень у сфері впровадження інноваційних технологій.

Основні результати кваліфікаційної роботи бакалавра полягають у такому: узагальнено теоретичні основи впровадження інновацій; проаналізовано діяльність ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»; досліджено стан ринку м'яса, м'ясопродуктів та ковбасних виробів в Україні; обґрунтовано управлінські рішення з впровадження інноваційних технологій у ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» та визначено економічну ефективність запропонованих рекомендацій.

Методи дослідження – аналізу і синтезу, економічного аналізу, статистичного аналізу, експертних оцінок, порівняння, узагальнення.

Результати кваліфікаційної роботи бакалавра рекомендовано для використання м'ясопереробними підприємствами.

Сфера застосування – планування інноваційної діяльності та впровадження інноваційних технологій.

Економічна ефективність запропонованих заходів – зростання чистого доходу на 19757,59 тис. грн, або на 0,27%, збільшення чистого прибутку на 5954,94 тис. грн, або на 2,83% до 216619,94 тис. грн.

Значимість роботи – запропоновані управлінські рішення з впровадження нової технології пакування продукції дозволяє підвищити строк зберігання та надає конкурентну перевагу виробнику.

ABSTRACT

of qualification paper for the Bachelor's degree
by the student of the academic group 073-20-2
Dnipro University of Technology
Belograd Yuliya

Subject: Substantiation of managerial decisions on the implementation of
innovative technologies

(based on the materials of LLC “Globyno Meat Processing Plant”)

**INNOVATION TECHNOLOGY, INNOVATION PROCESS, INNOVATION
MANAGEMENT, SAUSAGE MARKET**

Structure: 83 printed pages; 54 figures; 16 tables; 37 references.

Object of development – the process of introducing innovative technologies at the enterprise.

The aim of the paper – theoretical substantiation and development of management solutions in the field of implementation of innovative technologies.

The main findings of the qualification paper for the Bachelor's degree are as follows: the theoretical foundations of the introduction of innovations are summarized; analyzed the activities of LLC “Globyno Meat Processing Plant”; the state of the market of meat, meat products and sausage products in Ukraine was investigated; managerial decisions on the implementation of innovative technologies in LLC “Globyno Meat Processing Plant” were substantiated and the economic efficiency of the proposed recommendations was determined.

Research methods – analysis and synthesis, economic analysis, statistical analysis, expert assessments, comparisons, generalizations.

The findings of the qualification paper for the Bachelor's degree are recommended for use by meat processing enterprises.

Application – planning of innovative activities and implementation of innovative technologies.

Financial viability of the proposed measures – increase in net income by UAH 19,757.59 thousand, or by 0.27%, increase in net profit by UAH 5,954.94 thousand, or by 2.83% to UAH 216,619.94 thousand.

The value of the research – proposed management solutions for the introduction of new product packaging technology allow to increase the shelf life and provide a competitive advantage to the manufacturer.

ЗМІСТ

	С.
Вступ.....	4
1 Теоретичні основи впровадження інновацій	7
1.1 Інноваційний процес та управління інноваціями	7
1.2 Впровадження інноваційних технологій.....	10
2 Аналіз діяльності ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат».....	22
2.1 Аналіз ринку м'яса, м'ясопродуктів та ковбасних виробів в Україні....	22
2.2 Аналіз діяльності ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат».....	31
2.2.1 Загальна характеристика підприємства ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат».....	31
2.2.2 Асортимент продукції ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат».....	35
2.2.3 Аналіз основних показників діяльності ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»	35
3 Обґрунтування управлінських рішень з впровадження інноваційних технологій у ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат».....	65
3.1 Переваги споживачів ковбасних виробів ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат».....	65
3.2 Рекомендації щодо впровадження нової технології пакування харчових продуктів	67
3.3 Вибір постачальника технології та обладнання.....	71
3.4 Ефективність запропонованих рекомендацій для ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат».....	74
Висновки.....	78
Перелік джерел посилання.....	84
Додаток А Фінансова звітність ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат».....	89

ВСТУП

В даний час багато уваги приділяється вивченню ключової ролі у забезпеченні сталого розвитку України - системи управління інноваціями. Це пов'язано з необхідністю забезпечення функціонування економіки на основі інноваційного типу розвитку. Даний процес включає широке освоєння високих технологій, впровадження досягнень науки в практику бізнесу, формування ринку продукції з високою доданою вартістю [1].

Управління інноваціями на підприємстві є одним із найскладніших завдань, з яким постійно стикаються керівники і на вирішення якого має бути спрямована взаємодія всіх підрозділів підприємства [2,3].

Компанії та організації все більше усвідомлюють вагомість наявних в них знань та вмінь і використовують їх для створення конкурентної переваги. Замість того, щоб фокусуватися лише на скороченні витрат, вони ставлять перед собою завдання підвищити споживацьку цінність своїх інноваційних продуктів або послуг. Це допомагає їм привертати більшу увагу споживачів і забезпечувати більший успіх на ринку. Організації використовують комбінацію внутрішніх та зовнішніх потоків знань та інформації з метою здобуття конкурентних переваг на ринку. Важливим аспектом такого управління є взаємодія з іншими організаціями, університетами, дослідницькими центрами та іншими експертами для обміну знаннями та створення спільних інноваційних проєктів. Дослідження в цій сфері спрямовані на розуміння та розвиток ефективних методів управління цими процесами, що дозволяють організаціям зберігати конкурентну перевагу та стимулювати інноваційний розвиток [1].

Підприємства для оцінки власної інноваційної діяльності використовують систему показників, взятих із різних методик, яка включає:

- показники економічної ефективності: рентабельність інноваційної діяльності; приріст обсягів реалізації інноваційної продукції; чистий приведений дохід; індекс доходності; дисконтований період окупності; приріст

продуктивності праці тощо;

- показники науково-технічної ефективності: частка працівників, зайнятих в науковій сфері підприємства; кількість об'єктів права інтелектуальної власності, на які є відповідні документи; обсяг робіт з розвитку, модернізації та реконструкції науково-технологічної та дослідно-промислової бази, що виконувалися за проектом тощо;

- показники соціальної ефективності: частка нових робочих місць; зростання рівня доходності працівників тощо;

- критерії новизни: наявність у складі продукції принципово нових товарів, які не випускаються іншими підприємствами; частка працівників, зайнятих в інноваційній діяльності, до загальної кількості працюючих; річний приріст витрат на інноваційну діяльність та інші [4].

Інновації та інноваційна діяльність є необхідною складовою процесу забезпечення успішного, довготривалого та стійкого функціонування підприємства, однією з фундаментальних складових ефективної стратегії та важливим інструментом забезпечення конкурентних переваг, що й обумовило актуальність теми дипломного дослідження, яке виконано за матеріалами ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат». Харчова промисловість є тією галуззю економіки, де впровадження інновацій, у тому числі й технологічних, одразу знаходить відображення на товарних ринках.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичне обґрунтування та розробка управлінських рішень у сфері впровадження інноваційних технологій.

Для досягнення поставленої мети в кваліфікаційній роботі вирішені такі завдання:

- узагальнити теоретичні основи впровадження інновацій;
- проаналізувати діяльність ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»;
- дослідити стан ринку м'яса, м'ясопродуктів та ковбасних виробів в Україні;
- обґрунтувати управлінські рішення з впровадження інноваційних технологій у ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»;

– визначити економічну ефективність запропонованих рекомендацій для ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат».

Об'єкт розроблення – процес впровадження інноваційних технологій на підприємстві.

Предмет розроблення – теоретичні, методичні та практичні підходи до впровадження інноваційних технологій на підприємстві.

Методи дослідження – аналізу і синтезу, економічного аналізу, статистичного аналізу, експертних оцінок, порівняння, узагальнення.

Практична значущість одержаних результатів для ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»: укладання додаткових контрактів на поставку м'ясної продукції дозволяє збільшити чистий дохід на 19757,59 тис. грн, або на 0,27%, чистий прибуток на 5954,94 тис.грн, або на 2,83% до 216619,94 тис. грн.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ

1.1 Інноваційний процес та управління інноваціями

Поняття «інновація» означає нововведення, тобто впровадження нових форм організації праці й управління в систему підприємницької діяльності; це використання в тій чи іншій сфері суспільної діяльності результатів інтелектуальної праці, технологічних розробок, спрямованих на удосконалення соціально-економічної діяльності. У загальному розумінні сутність інноваційних процесів, що відбуваються в будь-якій складній виробничо-господарській системі, – це сукупність прогресивних, якісно нових змін, що безперервно виникають у часі та просторі і сприяють дальшому якісному розвитку суспільства, забезпечують вищий рівень життя; це послідовна система заходів, внаслідок яких інновація дозріває від ідеї до конкретної продукції, технології, структури чи послуг і розповсюджується в господарській практиці і суспільній діяльності [5].

Висока динаміка економічних процесів, науково-технічного прогресу, інтенсивність конкуренції вимагають від усіх учасників ринку активізації інноваційної діяльності. І хоча в результаті інноваційних перетворень зростають витрати всіх видів ресурсів і ризику, проте збільшується різноманітність підходів до вироблення управлінських рішень щодо підвищення ефективності підприємства [6].

Безгін К. С., Клименко Ю.М. [7] досліджували поняття «інновація», асоціативний ряд продемонстровано на рисунку 1.1.

Бондаренко С.М., Грибан Н.С зазначили, що [6] часто вважають, що інновації – це тільки питання технологій. Проте це не так. Інноваційність стосується будь-якого аспекту діяльності підприємства: інновацій в організації й управлінні підприємством, кадрових, маркетингових, інформаційних, фінансових інновацій тощо [6]. Схема тлумачення поняття «управління інноваціями» відповідно результатів їх досліджень представлена на рисунку 1.2.

Рисунок 1.1 - Асоціативний ряд поняття «інновація» [7]

Рисунок 1.2 – Схема тлумачення поняття «управління інноваціями» [6]

Особливістю управління інноваціями є своєчасність та перспективність інноваційної ідеї, обґрунтування її економічної доцільності та створення умов для оперативного впровадження інноваційного рішення на підприємстві [2].

Важливу роль відіграє забезпечення інноваційної діяльності, зокрема інституційне та інфраструктурне. Під інституційним забезпеченням інноваційної діяльності Коверга С.В. Крутогорський Я.В. Попова Г.В. [1] розуміють формування організаційно оформленої системи правил і норм (інститутів) у формі організацій (державних і приватних, формальних і неформальних, економічних, соціальних, політичних, адміністративних, фінансових), нормативно-правових

актів та функцій-правил (нормативна база та ділові угоди, рівень довіри в суспільстві, неформальні правила і соціальні норми, ринок, ціноутворення, конкуренція, праця, власність, підприємництво) які сприяють реалізації інноваційного потенціалу системи з метою виробництва інноваційних продуктів, що задовольняють ринковим вимогам. Інфраструктурне забезпечення – система взаємозв’язків та взаємодії між сукупністю організаційно-правових інститутів (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо) та механізми впливу на їх діяльність, що створює умови для реалізації інноваційного потенціалу системи з метою продукування інноваційних благ (дивись рис. 1.3).

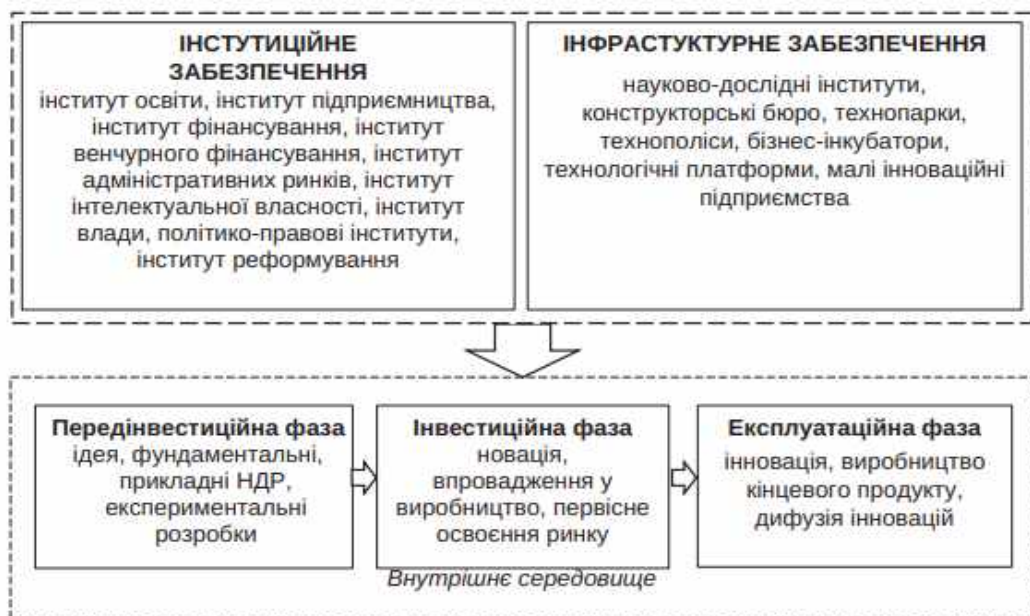

Рисунок 1.3 - Інституційне та інфраструктурне забезпечення інноваційного процесу [1]

Управління розвитком системи управління інноваціями передбачає підвищення ефективності всіх складових інноваційного процесу та потребує взаємоузгодження інноваційних та інвестиційних стратегій. Важливою задачею є узгодження коротко- та довгострокових цілей стратегічних партнерів через мережеву співпрацю. Також актуальним залишається питання інвестиційних

вкладень в інноваційні джерела знань. Динаміка розширення обсягу ринку знань створює умови виникнення нових компетенцій, як представлено на рисунку 1.4.

Рисунок 1.4 - Формування умов створення нових компетенцій [1]

Актуальним напрямом досліджень є вивчення та розробка ефективних методів управління інноваційними процесами, процеси які забезпечують розвиток інноваційної системи розглянуто на рисунку 1.5. Характеристика інноваційного процесу за класифікаційними групами представлена на рисунку 1.6.

1.2 Впровадження інноваційних технологій

Інновації розглядаються як магістральний шлях, що забезпечує постійне зростання і розвиток підприємства. За допомогою інновацій, тобто, впровадження, наприклад, нової технології, з'являється можливість створювати нові товари та послуги, формуються нові потреби та ринки. Зростання споживчої вартості в результаті впровадження інновацій демонструє рисунок 1.7.

Технологія – це сукупність методів виготовлення, перероблення, зміни стану, властивостей, складу та форми сировини, матеріалів, напівфабрикатів, які використовують у процесі виготовлення виробів продуктового та виробничого призначення [8].

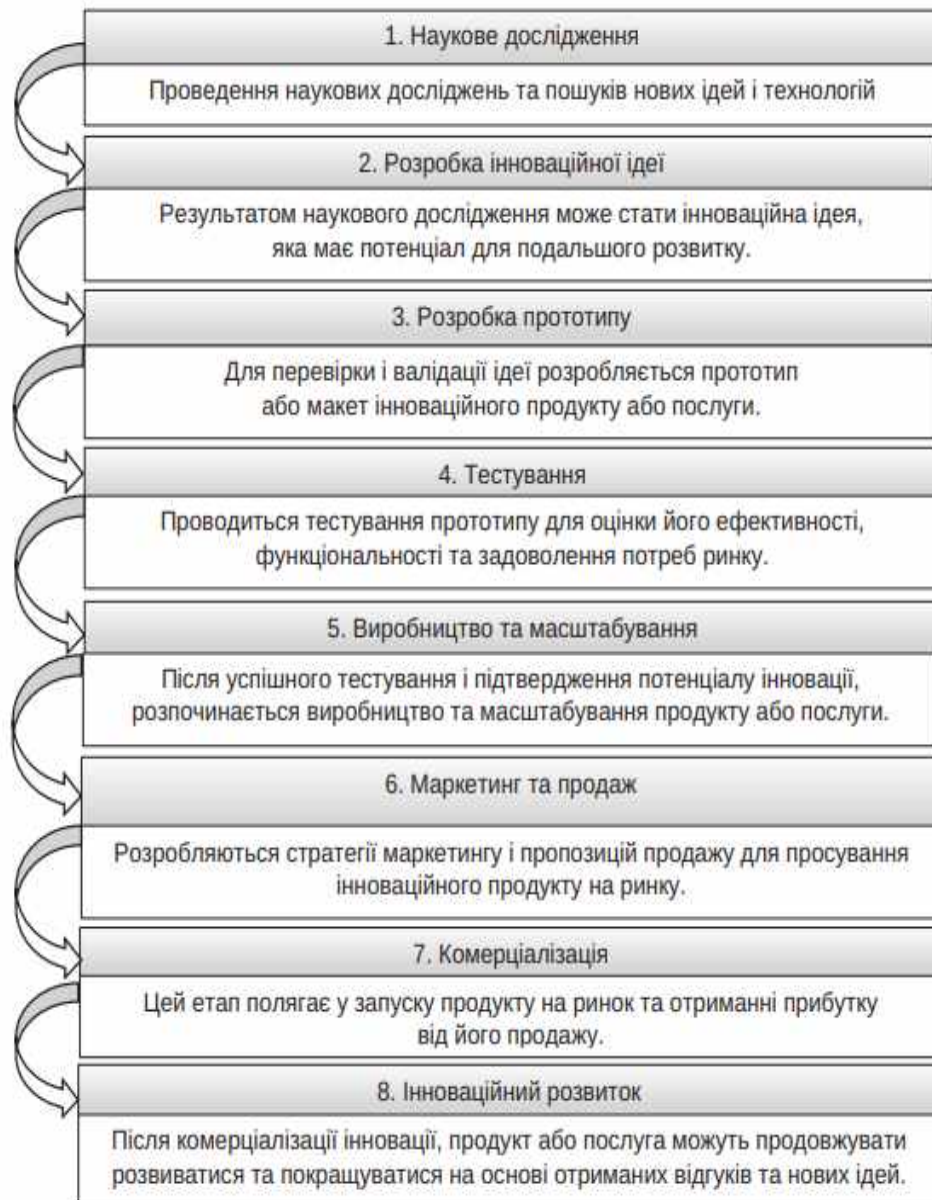

Рисунок 1.5 - Процеси які забезпечують розвиток інноваційної системи [1]

Характеристика групи	Класифікація груп інноваційного процесу				
Етап життєвого циклу новацій	Зародження	Зростання	Згасання зростання	Насичення	Спад
Специфіка кривої життєвого циклу інновацій	Класична крива	Крива з циклами, що повторюються	Крива з елементами гребінцевої хвилі	Крива з піками	Крива з піками
Фаза життєвого циклу компанії-інноватора	Поява	Укріплення	Стабільність	Трансформація	Спад
Фаза життєвого циклу інноваційного товару	Зародження	Зростання	Згасання зростання	Насичення	Спад
Фаза життєвого циклу інноваційної технології	Зародження	Зростання	Згасання зростання	Насичення	Спад
Стабільність інноваційної технології	Незмінна технологія	Плодотворна технологія	Плодотворна технологія	технологія, що змінюється	технологія, що змінюється
Тривалість інноваційного процесу	Тактичні (до 1 року)	Коротко-строкові (1-2 роки)	Середньо-строкові (3-5 років)	Довго-строкові (> 5 років)	Довго-строкові (> 5 років)

Рисунок 1.6 - Характеристика інноваційного процесу за класифікаційними групами [1]

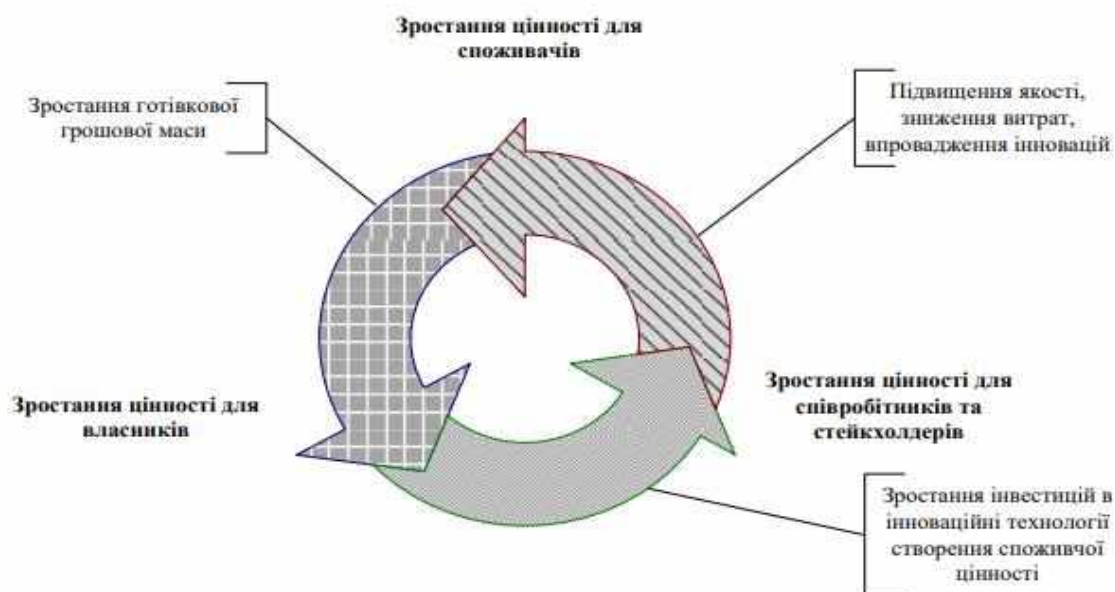

Рисунок 1.7 - Зростання споживчої вартості в результаті впровадження інновацій [6]

Інноваційні технології – це набір методів та засобів, які супроводжують всі етапи впровадження інновацій в компанії та забезпечують її інноваційну політику. Інноваційна технологія, орієнтована на формування творчого, технічного, системного мислення, здатності генерувати нестандартні технічні ідеї при вирішенні виробничих завдань – зазначають Швець Ф. Д., Василів В. Б., Швець М. Д. [9].

До потенційних переваг впровадження інноваційних технологій у контексті підтримки сталого промислового розвитку можна віднести:

- забезпечення створення та впровадження на ринок інноваційних продуктів, що сприяють появі нових галузей промисловості, відповідних робочих місць та доходів;

- сприяння підвищенню ефективності виробництва шляхом цифровізації та взаємозв'язку виробничих процесів (оптимізація енергоефективності та витрат, зниження операційних витрат, покращення використання капіталу, якість людських ресурсів та зв'язку із сферою послуг);

- поліпшення умов праці промислових працівників шляхом впровадження нових процесів праці і доручень, підвищення кваліфікаційних стандартів робочої сили;

- сприяння екологічній стійкості процесів промислового виробництва;

- сприяння розвитку наукомістких бізнес-послуг;

- забезпечення високої продуктивності підприємств [9].

Ці переваги також збільшують ризики, тому немає гарантії, що ці ефекти не призведуть до інших змін. Отримання прибутку залежить від галузі та галузевих умов діяльності підприємства [9].

Підприємства – лідери своєї галузі досягають конкурентних переваг завдяки інноваціям – шляхом використання як нових технологій, так і методів роботи, але після досягнення переваг утримання їх стає можливим тільки шляхом постійних вдосконалень, тобто безперервних інновацій [5]. Вплив інноваційної діяльності на формування конкурентоспроможності наведено на рис. 1.8.

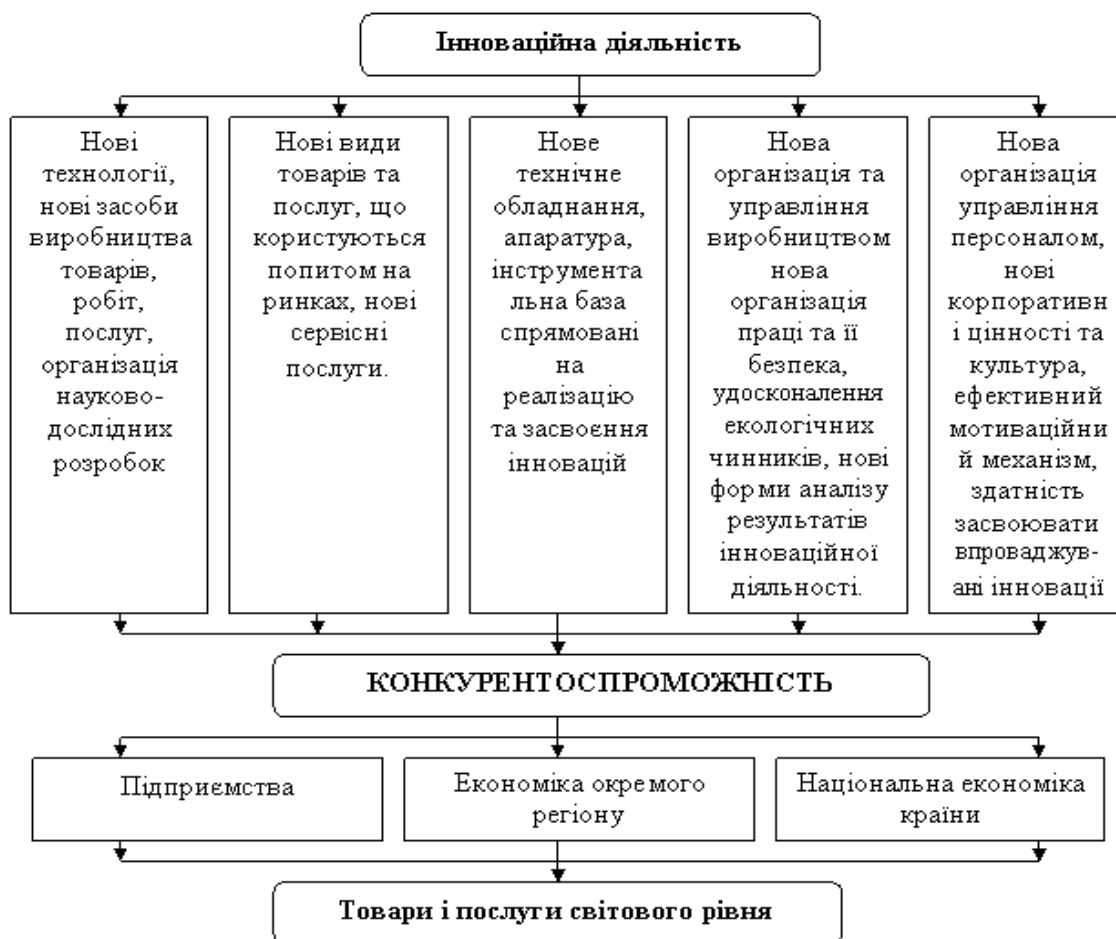

Рисунок 1.8 - Вплив інноваційної діяльності на формування конкурентоспроможності [5]

Копитко М. І. [10] узагальнив поняття, види та способи організації інноваційної діяльності (див. рис.1.9).

Ключовою складовою інноваційної діяльності є ініціативність. Важливо стимулювати та підтримувати інноваційну активність учасників інноваційного процесу, особливо підприємств. Підприємства є центрами створення новацій і відіграють важливу роль у розвитку інноваційної системи. Вони можуть не тільки впроваджувати нові ідеї та технології у свої виробничі та управлінські процеси, але також використовувати їх як комерційний продукт на зовнішньому ринку. Це дозволяє підприємствам залучати додаткові кошти для фінансування нових інноваційних розробок і підвищення своєї конкурентоспроможності [1].

Управлінські завдання менеджерів в інноваційній сфері представлено на рисунку 1.10.

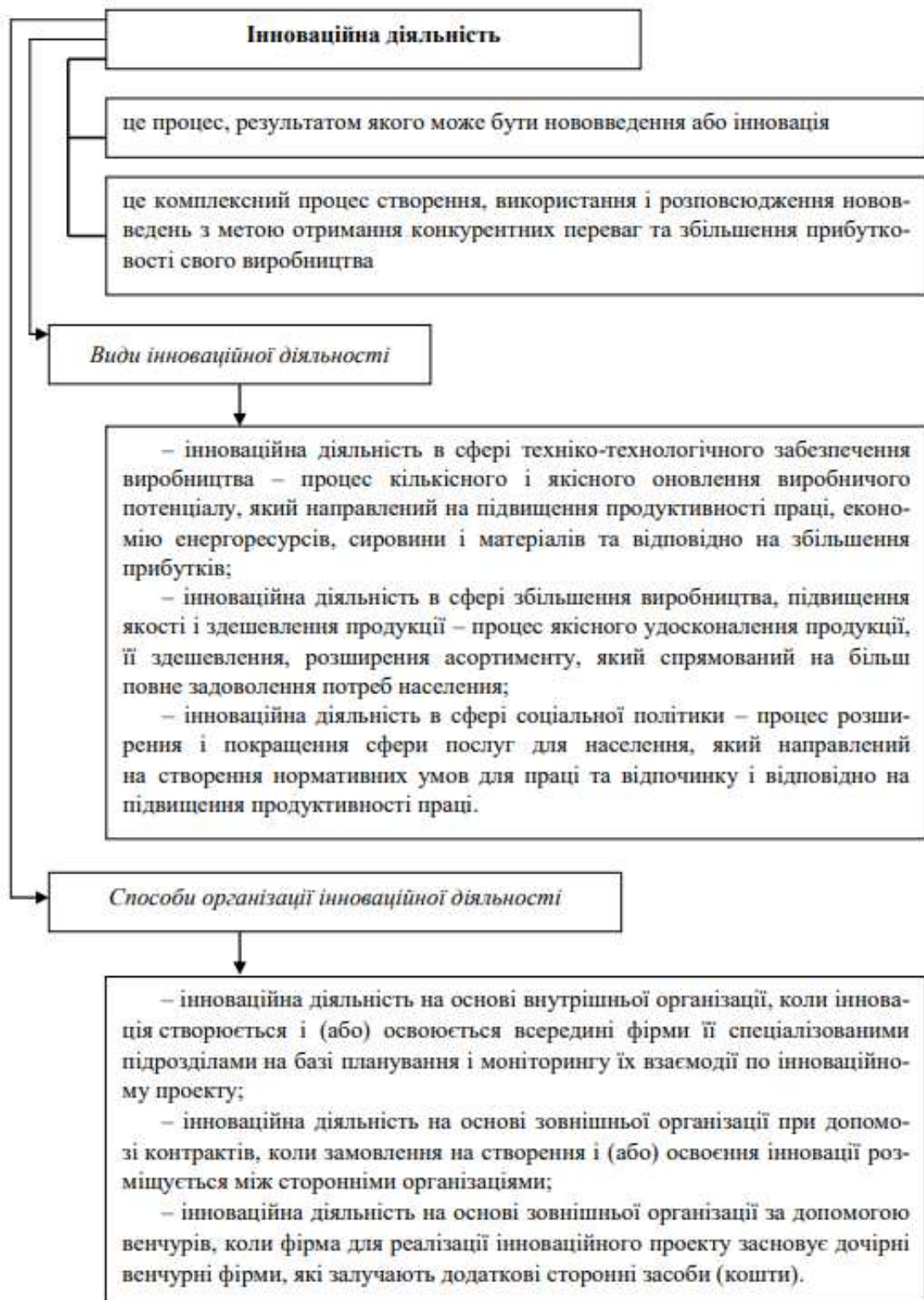

Рисунок 1.9 - Поняття, види та способи організації інноваційної діяльності [10]

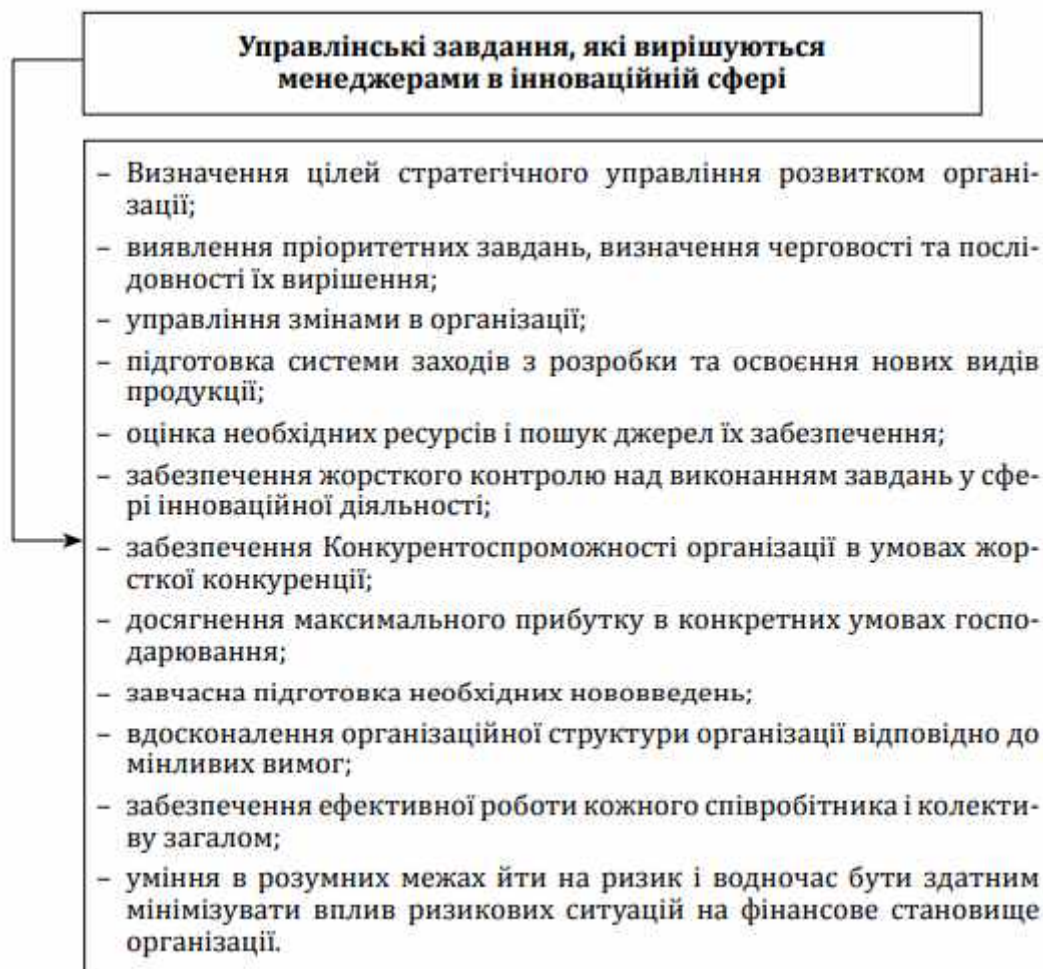

Рисунок 1.10 - Управлінські завдання менеджерів в інноваційній сфері [11]

Однією з таких умов є залучення в інноваційну діяльність персоналу організації, адекватно враховуючи можливості кожного робітника. У табл. 1.1 наведені дані ймовірного ставлення робітників до нововведень.

Таблиця 1.1 – Імовірне ставлення робітників до нововведень [12]

Тип робітника за ставленням до нововведень	Можлива поведінка
1. Новатори	Готові з певним ризиком подавати і розробляти ідеї, проводити експерименти. Раціоналізатори, винахідники

Кінець таблиці 1.1

Тип робітника за ставленням до нововведень	Можлива поведінка
2. Дуже швидко сприймають нововведення	Нові думки, ідеї сприймають після певних міркувань. Домінантною рисою характеру є уважне прислуховування до думок інших. Прагнуть до лідерства
3. Швидко сприймають зміни інновації	Основною рисою характеру є розсудливість. Сприймають нововведення швидше, ніж середній робітник
4. Повільно сприймають нововведення	Сприймають зміни, нововведення під тиском більшості. Домінантна їх риса - скептицизм
5. Негативно сприймають нововведення	Не погоджуються з реалізацією будь-якого нововведення. Домінантна їх риса - традиціоналізм. Сприймають нововведення, коли воно стане традиційним

З метою подолання опору нововведенням вища ланка управління розробляє чітку інноваційну політику, яка передбачає такі дії:

- формування самостійних дослідних підрозділів, творчих, проектних груп, що розробляють і впроваджують інновації;
- розроблення програм для навчання персоналу;
- створення системи матеріальних і моральних стимулів винахідництва, новаторської творчості працюючих [13].

Велике значення має визначення керівництвом організації пріоритетів у сфері нововведень, доступність інформації про фінансовий стан організації, її позиції на ринку, про перспективу нових проектів. У табл. 1.2 та 1.3 наведена система чинників, що перешкоджає або сприяє інноваційній діяльності організації, та засоби подолання опору організаційним змінам.

Таблиця 1.2 - Чинники, що перешкоджають або сприяють інноваційної діяльності в організації [13]

Чинники сприяння	Система чинників	Обмежувальні чинники
Наявність необхідного наукового потенціалу, технічної бази, фінансових ресурсів, вивчення потреб ринку, контроль якості продукції, розвиток технологічної інфраструктури, наявність резерву капіталу і ресурсів, інноваційні стратегії	Техніко-економічні	Слабкість матеріальної та науково-технічної бази; домінування традиційного виробництва, недостатність коштів для ризикових проектів, застаріла техніка і технологія, орієнтація на поточні короткострокові цілі
Гнучкість організаційних структур, децентралізація, автономія, формування творчих цільових груп; оперативність у впровадженні нововведень, кваліфікований маркетинг, зацікавленість вищого керівництва в нововведеннях	Організаційно-управлінські	Висока централізація і консервативність ієрархічних принципів організаційної структури; відсутність інноваційної стратегії, складність узгодження інтересів учасників інноваційного процесу; байдужість менеджерів до нововведень; повільність у розробленні і впровадженні інновацій
Можливість швидко одержувати необхідну інформацію; придбання ліцензій патентів, ноу-хау, визнання цінних інноваційних ідей персоналу; постійне поповнення інформаційного фонду організації; правильний вибір інформаційних каналів, розширення горизонтальних потоків інформації	Інформаційно-комунікативні	Недостатня інформація про інновації та джерела їх розроблення і розповсюдження; відсутність достатнього захисту всіх видів власності на інформаційні ресурси; недостатній обмін інформацією для управління інноваціями, замкнутість і обмеженість міжгалузевих зв'язків
Забезпечення можливості самореалізації працюючих, заохочення творчої праці; увага кадровій політиці і трудовим відносинам, моральне заохочування і суспільне визнання, сприятливий психологічний клімат у колективі	Соціально-психологічні	Стереотипи поведінки; страх, побоювання покарань за невдачу, опір усьому новому, що надходить зовні, збільшення невизначеності, зміна особистого статусу
Державна підтримка інноваційної діяльності, законодавче заохочення в підприємстві	Правові	Антимонопольне, податкове, патентно-ліцензійне та кредитне обмеження

Таблиця 1.3 – Засоби подолання опору нововведень в організації [13]

Заходи	Передумови (застосування)	Переваги	Недоліки
Навчання і надання інформації	Недостовірні інформація чи її неправильна інтерпретація	У разі переконаності в необхідності змін співробітники активно беруть участь у перетвореннях	Потрібно багато часу для роз'яснень і переконань
Залучення до участі в проекті	Дефіцит інформації в ініціаторів проекту щодо програми змін і передбачуваного опору їм	Учасники зацікавлено підтримують зміни і надають релевантну інформацію для планування	Потрібно багато часу
Стимулювання та підтримка	Опір у зв'язку зі складністю індивідуальної адаптації до окремих змін	Облік індивідуальних побажань полегшує досягнення цілей змін	Потребує багато часу і витрат
Переговори й угоди	Опір груп у керівництві організації щодо побоювання втратити свої привілеї в результаті змін	Стимулювання в обмін на підтримку	Великі витрати і може викликати претензії в інших
Кадрові перестановки і призначення	Неспроможність інших тактик впливу	Опір швидко ліквідується, не потребує великих витрат	Загроза майбутнім проектам через недовіру особистостей, яких торкаються перестановки
Приховані та явні примусові заходи	Гострий дефіцит часу	Швидка реалізація проекту	Породжує стійку озлобленість стосовно ініціаторів, пасивний опір

Здійснення інноваційної діяльності підприємства є неможливим без оцінки її ефективності. Науковцями були виділені наступні підходи [4,14]: «альтернативної вартості», «оптимальність Паретто», «продуктивності факторів виробництва», «ресурсний», «витратний», «результативний», «цільовий», «потрібнісний», «статико-динамічний». Кожен з цих підходів трактував ефективність з різних позицій:

- підхід альтернативної вартості розглядає ефективність як відношення того, що підприємство дійсно виробляє (реалізує), до того, що дане підприємство могло б виробляти (реалізувати) при наявних ресурсах, знаннях та здібностях;

- оптимальний підхід - як такий стан економіки, при якому неможливо поліпшити становище хоча б одного суб'єкта, не погіршуючи при цьому становища інших;

- підхід «продуктивності факторів виробництва» - як використання мінімальної кількості ресурсів для виробництва даного обсягу продукції, виробництво даного обсягу продукції при мінімальних середніх загальних витратах;

- ресурсний підхід – отримання певного результату на одиницю використовуваних ресурсів;

- витратний підхід – як результативність роботи підприємства відносно або величини ресурсів, або величини їх витрат у процесі виробництва;

- результативний підхід – як результативність тобто співвідношення результатів діяльності та ресурсів, які витрачено для досягнення цих результатів;

- цільовий підхід - як здатність системи досягати визначених цілей за допомогою раціональних дій її складових;

- потрібнісний підхід – як відношення цілей до потреб, ідеалів або норм;

- статико-динамічний підхід базується на розгляді ефективності у часі, в даному підході визначається статична й динамічна ефективність [4,14].

Впровадження інноваційних технологій, проактивна промислова політика, цифрова грамотність суспільства, відповідні навички працівників та освіта, дадуть можливість українським підприємствам наростити економічний потенціал та посісти гідне місце не тільки на внутрішньому, а й і глобальному ринку створення доданої вартості [9].

На даний момент найбільш актуальною проблемою виступає модернізація вітчизняної харчової промисловості з метою задоволення внутрішнього попиту, а також освоєння нових ринків збуту. Унаслідок зростаючої конкуренції з імпортованими товарами, виробництво отримує додатковий стимул для

підвищення власної конкурентоспроможності. У галузі харчової промисловості найвірогідніше вирішенням цього завдання є впровадження інновацій, передових інноваційних технологій та стимулювання інноваційного розвитку у галузі [15,16].

2 АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ГЛОБІНСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ»

2.1 Аналіз ринку м'яса, м'ясопродуктів та ковбасних виробів в Україні

Дослідження ринку м'яса та ковбасних виробів виконано за даними Державної служби статистики (роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі за товарними групами (2017-2021 рр.)) [17]. За 2022-2023 рр. інформація на сайті не оновлювалася. Також при дослідженні використано джерела [18 – 28].

Роздрібний товарооборот по категоріям м'ясо та м'ясні продукти наведені на рисунку 2.1 та в табл. 2.1.

Починаючи з 2005 року роздрібний товарооборот м'яса постійно збільшувався за винятком тільки двох років – 2014 та 2019 рр., в ці роки падіння становило 3,2% та 5,37% відповідно. У 2021 році всього було реалізовано м'яса на 19442,8 млн.грн, підвищення до 2020 року становило 11,37%. Реалізація м'ясних продуктів постійно збільшувалася, починаючи з 2005 року, за винятком 2009 та 2014 рр., падіння в ці роки становило 2,1% та 5,34% відповідно. 2014 рік був проблемним як для розвитку ринку м'яса так і для реалізації м'ясних продуктів. У 2019 році реалізація м'ясних продуктів зросла дуже суттєво на 6375,7 млн. грн (майже 37%), це було найбільше зростання за весь період, одночасно, як ми раніше зазначали, ринок м'яса в цей рік зазнав падіння. У 2020 році продажі м'ясних продуктів зросли на 3004,2 млн.грн., або на 12,66%. У 2021 році продажі м'ясних продуктів зросли на 3849,2 млн.грн., або на 14,4%.

Частка роздрібною товарообороту по категоріям м'ясо та м'ясні продукти (із всього роздрібною товарообороту) наведені на рисунку 2.2 та в таблиці 2.2. Частка роздрібною товарообороту за категорією м'ясо у 2005 році дорівнювала 2,5%, у 2021 році становила 1,9%, зменшення за останній рік становило 0,1%. Зменшення за весь період з 2005 по 2021 рр. становило 0,6%. Частка роздрібною товарообороту по категорії м'ясні продукти у 2005 році дорівнювала 2,8%. У 2021

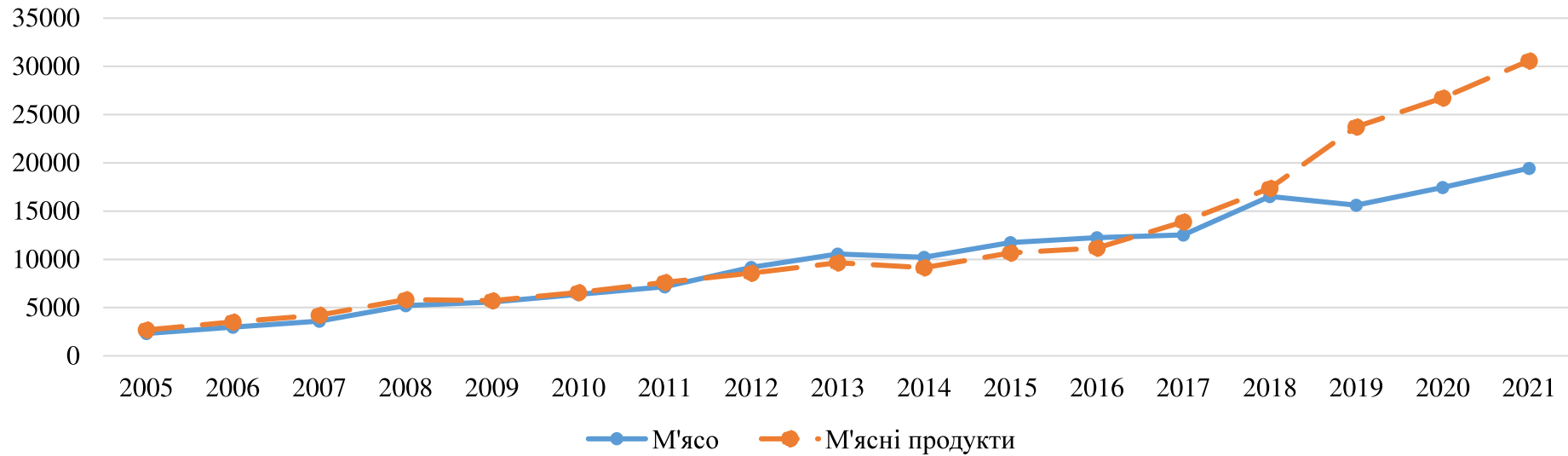

Рисунок 2.1 – Роздрібний товарооборот по категоріям м'ясо та м'ясні продукти за 2005-2021 рр., млн.грн
[побудовано за даними 17]

Таблиця 2.1 – Роздрібний товарооборот по категоріям м'ясо та м'ясні продукти за 2005-2021 рр., млн.грн [побудовано за даними 17]

Найменування	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
М'ясо	2317	2972	3612	5204	5576	6383	7153	9165	10555	10217	11745	12255	12535,7	16513,5	15627,3	17457,4	19442,8
+/-		655	640	1592	372	807	770	2012	1390	-338	1528	510	280,7	3977,8	-886,2	1830,1	1985,4
%		28,27	21,53	44,08	7,15	14,47	12,06	28,13	15,17	-3,20	14,96	4,34	2,29	31,73	-5,37	11,71	11,37
М'ясні продукти	2684	3516	4232	5838	5717	6560	7603	8564	9655	9139	10658	11170	13881,5	17359,2	23734,9	26739,1	30588,3
+/-		832	716	1606	-121	843	1043	961	1091	-516	1519	512	2711,5	3477,7	6375,7	3004,2	3849,2
%		31,00	20,36	37,95	-2,1	14,75	15,90	12,64	12,74	-5,34	16,62	4,80	24,27	25,05	36,73	12,66	14,40

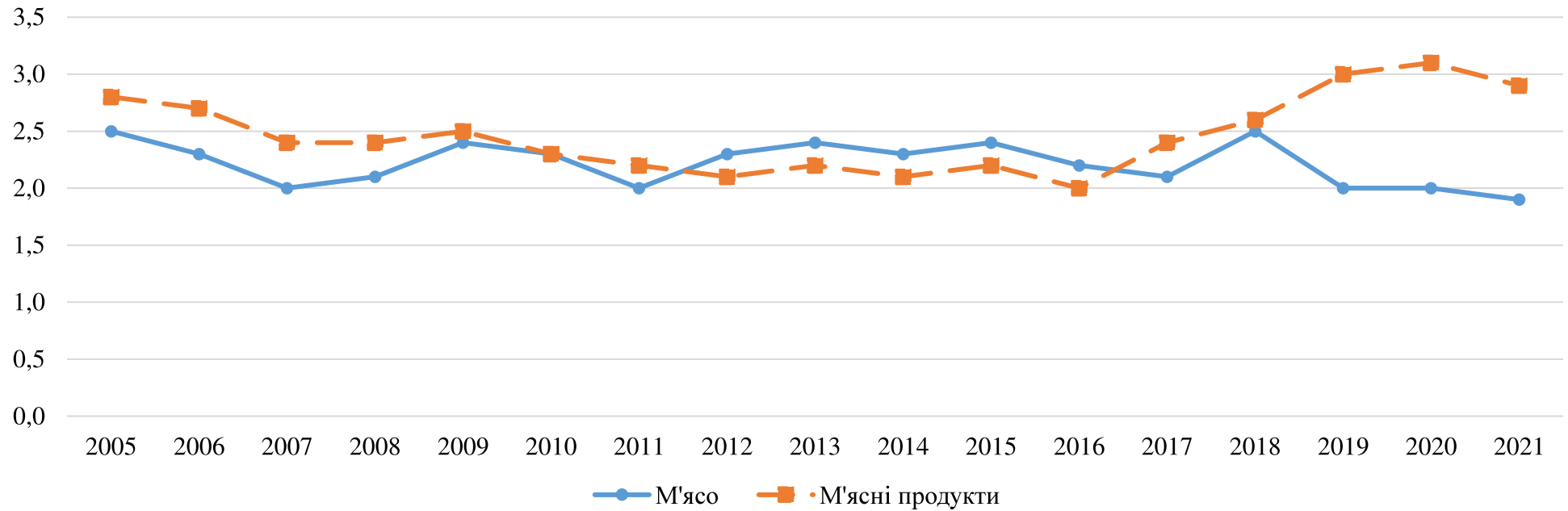

Рисунок 2.2 – Роздрібний товарооборот по категоріям м'ясо та м'ясні продукти за 2005-2021 рр., % [побудовано за даними 17]

Таблиця 2.2 – Роздрібний товарооборот по категоріям м'ясо та м'ясні продукти за 2005-2021 рр., % [побудовано за даними 17]

Найменування	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
М'ясо	2,5	2,3	2,0	2,1	2,4	2,3	2,0	2,3	2,4	2,3	2,4	2,2	2,1	2,5	2,0	2,0	1,9
+/-		-0,2	-0,3	0,1	0,3	-0,1	-0,3	0,3	0,1	-0,1	0,1	-0,2	-0,1	0,4	-0,5	0,0	-0,1
М'ясні продукти	2,8	2,7	2,4	2,4	2,5	2,3	2,2	2,1	2,2	2,1	2,2	2,0	2,4	2,6	3,0	3,1	2,9
+/-		-0,1	-0,3	0,0	0,1	-0,2	-0,1	-0,1	0,1	-0,1	0,1	-0,2	0,4	0,2	0,4	0,1	-0,2

році частка стала дорівнювати 2,9%, зменшення за останній рік становило 0,2%. Зростання за весь період з 2005 по 2021 рр. становило 0,1%.

Ринок ковбасних виробів України залежить від ринку м'яса та м'ясних продуктів, тобто від сировинної бази. Тенденції споживання м'яса та м'ясних продуктів відображаються і на споживанні ковбасних виробів.

Ринок свіжого м'яса і субпродуктів становить 1,2% всього агропродовольчого ринку України. В українському агросекторі тваринництво знаходиться на другому місці за значимістю для економіки. Ринок свіжого м'яса і субпродуктів включає в себе сегменти: яловичина, свинина, м'ясо птиці, м'ясо інших тварин (баранина, козлятина і т.д.), включаючи субпродукти. Особливість ринку м'яса та м'ясопродуктів (в тому числі крафт та органіка) в Україні в тому, що в даний час в тваринницькій галузі України склалася непроста ситуація. Спостерігається скорочення поголів'я тварин майже всіх видів, окрім птиці. Населення в більшій мірі споживає м'ясо куриці, через більш дешеву вартість, що свідчить про низьку платоспроможність населення України [18].

Продукти м'ясопереробки є популярними продуктами в Україні. Сегмент відрізняється великою кількістю гравців і широким асортиментом продукції. В основному, на ринку представлена продукція українського виробництва, так як українські виробники в більшості орієнтовані на внутрішній ринок, хоча обсяги експорту в останні роки також збільшуються. Конкуренція на ринку є високою, що сприяє розвитку виробництв, впровадження сучасних технологій виробництва, модернізації устаткування, що дозволяє оптимізувати витрати виробництва, скоротити терміни виготовлення продукції і значно поліпшити її смакові якості, але великі інвестиції можуть забезпечити тільки великі виробники (які за доходом займають майже 80% ринку, хоча за кількістю компаній 6%) [18].

В останні роки нарощують свої позиції і невеликі виробники (домашні копильні і міні-цехи). Вони поки не можуть скласти конкуренції великим м'ясокомбінатам, так як не можуть забезпечити стабільні високі обсяги поставок продукції. Такі локальні виробники випускають на ринок унікальну, нішеву

продукцію, приділяючи велику увагу смаковим якостям і технології виробництва, що дозволяє завоювати цільову аудиторію з рівнем доходом, як правило, вище середнього і високим, для яких важливим фактором є корисність продукції і впевненість в якості використовуваних інгредієнтів [18].

Ринок ковбасних виробів України розвивається та щороку збільшується на 2-3%. Динаміка виробництва виробів ковбасних та подібних продуктів з м'яса представлена на рисунку 2.2.

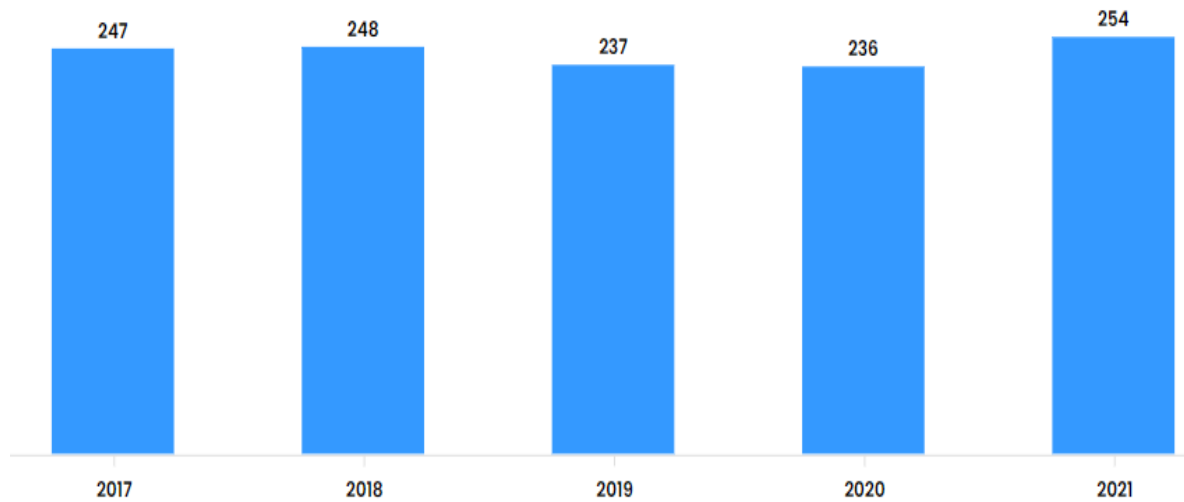

Рисунок 2.2 - Динаміка виробництва виробів ковбасних та подібних продуктів з м'яса, тис. т [25]

Найбільшу частку виробництва всього м'яса у 2022 році займає ринок птиці, що сягає майже 80% [19]. Структура виробництва м'яса в Україні у 2022 році представлена на рисунку 2.3. Річне споживання м'яса на душу населення демонструє рисунок 2.4. Динаміка середньорічних цін на продукцію наведена на рисунку 2.5. Динаміка зміни індексу цін на ковбаси представлена на рисунку 2.6.

Проблемою ринку ковбасних виробів є, перш за все, певна негативна репутація ковбасних виробів на вітчизняному ринку. Особливо це стосується варених ковбас, сосисок та сарделенок. Існує доволі поширена думка, що через дрібний помол дуже легко підмінити сировину на більш дешеву, використати замінники м'яса. Ще одна проблема ринку – це відсутність готовності виробництв

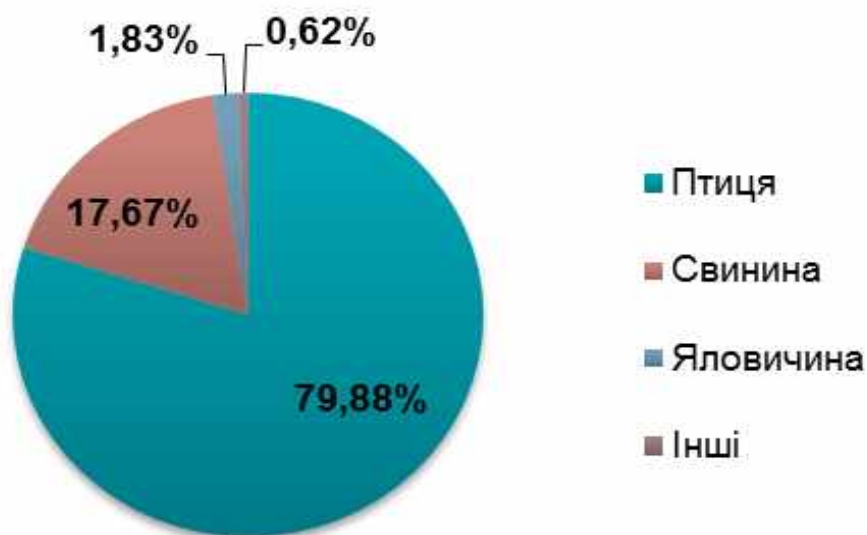

Рисунок 2.3 – Структура виробництва м'яса в Україні у 2022 році [19]

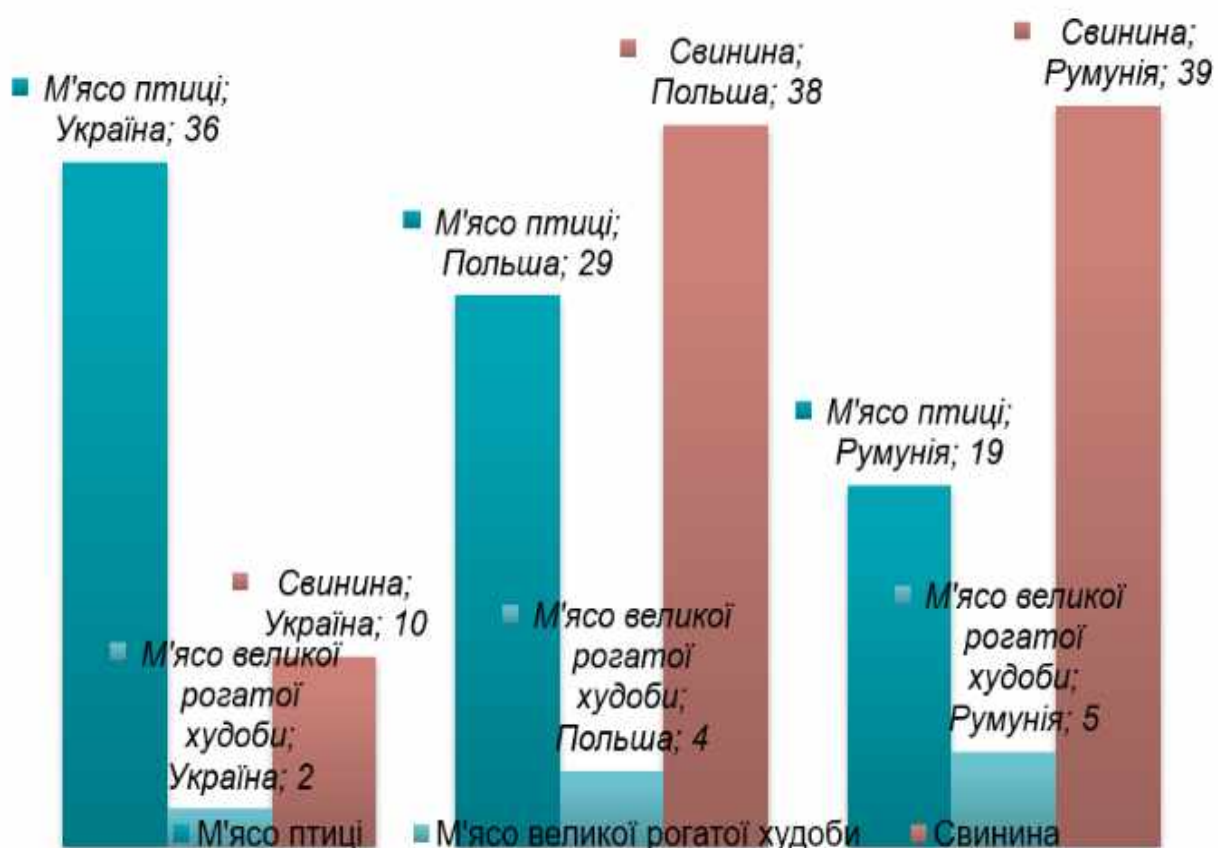

Рисунок 2.4 – Річне споживання м'яса на душу населення [21]

Рисунок 2.5 – Динаміка середньорічних цін на продукцію [22]

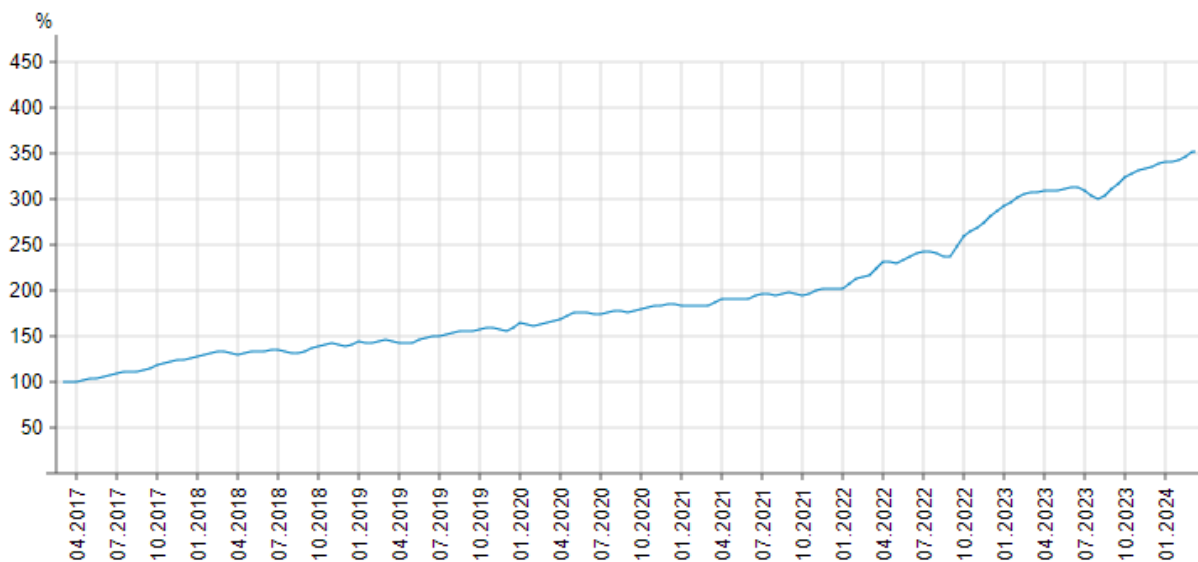

Рисунок 2.6 - Динаміка зміни індексу цін на ковбаси
(графік з накопиченням, зростаючим підсумком з 03.2017) [26]

до перебудови, різного роду змін відповідно до вимог попиту. Так як значна частина виробництв існують з 90-х, а деякі – з 60-х років, вони вже сформували власні традиції ведення бізнесу, підготували асортимент, який користується попитом. Однак ринок є мінливим, оскільки змінюються уподобання споживачів, тому адаптивність є важливою складовою успішного розвитку ковбасного бізнесу. Також вітчизняний виробник ковбасних виробів змушений постійно шукати оптимальне співвідношення між двома важливими тенденціями: натуралізацією виробленого ним продукту та зниженням його собівартості [20].

Основні фактори впливу на розвиток ринку м'яса та продуктів переробки представлено на рисунку 2.7.

Стосовно трендів харчування, наприклад, КМУ прийняв постанову про виробництво органічної сировини тваринного походження і продукції з нього. Найбільше уваги приділяється саме утриманням худоби і птиці. Приміщення повинні відповідати біологічним і поведінковим потребам тварин - бути чистими, сухими, зручними, без щілин і решіток, неслизьким і покритим підстилкою. Якщо ж говорити про площу, то вказані цифри в 6 квадратних метрів в хліві і 4,5 - на пасовище (на 1 тварину). Птахи повинні жити в індивідуальних гніздах і мати постійний доступ до відкритих майданчиків. Також прописані приписи до корму - він повинен бути натуральним, без шкідливих добавок, а ветеринарні засоби та щеплення жорстко регламентовані [18].

Давидова О.Б., Зозульов О.В. в своєму дослідженні навели особливості пропозиції на ринку ковбасних виробів України:

- еластичність за доходом (при зниженні купівельної здатності покупців компанія намагається досягти лідерства за витратами);
- при підвищенні попиту у зв'язку з запуском нового продукту компанія розширює та/або оновлює виробничу базу;
- нові рецептури ковбас в середньому з'являються раз на 1-2 роки у відповідь на тенденції споживчих вподобань;
- конкурентами є переважно українські виробники, що працюють на даному ринку;
- за галузевою ознакою – внутрішньогалузева конкуренція;
- за характером конкурентної боротьби – цінова конкуренція;
- конкурентна боротьба ведеться за рахунок коливання цін та модифікації товарів;
- за інтенсивністю конкуренції – марочна конкуренція, роль торгової марки значна [28].

Рисунок 2.7 - Основні фактори впливу на розвиток ринку м'яса та продуктів переробки [систематизовано за даними 18]

2.2 Аналіз діяльності ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»

2.2.1 Загальна характеристика підприємства ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»

Товариство з обмеженою відповідальністю «Глобинський м'ясокомбінат» створене та зареєстроване відповідно до законодавства України у вересні 2005 року. Юридична адреса та місце діяльності: м. Глобине, Полтавської області, вул. Володимирівська, буд. 228. Статутний капітал складає 8279 тис. грн. Власниками ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» з часткою володіння 70% є Кузьмінський Олександр Васильович та 30% відповідно Пархоменко Роман Михайлович [29, 30].

Основною продукцією, яку випускає комбінат є ковбасні та м'ясні вироби.

Основними покупцями ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» в 2023 році були: ТОВ «Сільпо-Фуд», ТОВ «Метро Кеш Енд Кері Україна», ТОВ «АТБ-Маркет», ТОВ «Фора».

ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» входить до корпорації «Глобине» (дивись рисунок 2.8).

ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» - провідне підприємство з багатими виробничими традиціями, яке на сьогодні входить до трійки найкращих виробників м'ясної продукції в Україні. Підприємство також відоме далеко за її межами і всіляко сприяє формуванню позитивного іміджу України в Європі [30].

ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», який розпочав свою діяльність з невеликої бійні, зараз володіє власним племінним господарством, повністю забезпечуючи виробництво і поставляючи продукцію для інших підприємств. Вертикально інтегрована структура групи компаній «Глобіно» дозволяє контролювати всі етапи процесу виробництва, починаючи від заготівлі сировини і закінчуючи дистрибуцією [30].

Група підприємств «Глобіно»

Рисунок 2.8 – Структура корпорації «Глобіно»

Збільшення та модернізація виробничих потужностей у поєднанні з ефективним менеджментом забезпечують сталий розвиток і вже вивели корпорацію в лідери вітчизняного продовольчого ринку [30].

За результатами престижних дегустаційних конкурсів «ПРОД-ЕКСПО» продукція відзначена нагородами [30]:

- 2002 р. – м. Харків, конкурс «Слов'янська весна. Найкраща м'ясна крамниця». Диплом у номінації «Виробник найкращих продуктів» (група варено-копчені ковбаси). Ковбаса п/к «Шашлична», «Сосиски молочні» відзначені престижним товарним знаком «Полтавська марка»;

- 2004 р. – Диплом за найкраще представлення продукції на виставці «ПРОД-ЕКСПО УКРАЇНА–2004»;

-2005 р. – відзначені медалями такі види продукції: бекон «Козацький» в/к – золота медаль, ковбаса «Глобинська» - срібна медаль, ковбаса «Докторська» в/с варена та «Салями Золотиста» в/с сирокочена - бронзові медалі;

- 2007 р. – виставка якості «Прод-Експо Україна 2007» – 9 медалей (золоті, срібні та бронзові);

- 2007 р. – Всеукраїнський конкурс-виставка «Кращий вітчизняний товар 2007 року». Диплом «Найкращий вітчизняний товар 2007». Надано статус «Виробник кращих вітчизняних товарів 2007»;

- 2008 р. – Міжнародна виставка продовольчих товарів «ПродЕкспо-2008». Конкурс «Кращий продукт 2008» - срібні медалі та бронзові медалі за такими продуктами: ковбаса «Московська» с/к, в/с; ковбаса «Зерниста» с/к, в/с; ковбаса «Пепероні» с/к, в/с; «Балик Дарницький» с/к, в/с; «Балик Монастирський» с/к, в/с;

- 2008 р. – Всеукраїнський конкурс якості продукції «100 найкращих товарів України» – диплом ЛАУРЕАТА конкурсу [30].

Задоволення споживача якісною, безпечною продукцією під брендом Глобино, виробництво якої базується на кращих традиціях і досвіді минулого з використанням передових технологій і інновацій – місія підприємства [30].

У ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» постійно проводиться інтенсивне навчання молодих фахівців та вшановуються ти, хто показав високий рівень

професіоналізму та відповідальності. На підприємстві завжди цікавляться думкою споживача, проводяться дослідження та дегустації. Екологічність та безпека сировини, підтверджена сертифікатами, висновками державної експертизи і ветеринарними свідоцтвами. Постійно оновлюється асортимент продукції з урахуванням потреб споживачів, застосовуються нові рецептури, дизайн і упаковка продукції.

Переваги компанії «Глобино» представлено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3 - Переваги компанії «Глобино» [30]

№	Перевага	Характеристика
1	Група підприємств «Глобино» – це п'ять автономних компаній	<ul style="list-style-type: none"> • потужна ланка підприємств забезпечує одне одного сировиною та ресурсами, що є показником стабільності та високого рівня організації та планування роботи
2	Всі виробництва групи підприємств Глобино оснащені сучасним обладнанням за світовими галузевими стандартами та процесами	<ul style="list-style-type: none"> • впроваджено багатоетапний контроль якості сировини та виробництва продукції; • постійно розробляються та впроваджуються інноваційні проекти та процеси
3	Лідер м'ясопереробної галузі на ринку України	<ul style="list-style-type: none"> • 20 років роботи на ринку України • в асортименті бренду більше 400 позицій продукції: ковбаси, сир та охолоджені напівфабрикати
4	Лідер за рівнем довіри споживачів України	<ul style="list-style-type: none"> • продукти бренду представлені в усіх каналах збуту країни : національні та регіональні мережі, приватні магазини та традиційні лавки
5	Всі продукти виготовляються з відбірної сировини вищого ґатунку	<ul style="list-style-type: none"> • сир та масло виробляються тільки з молока класу «екстра» • для виробництва м'ясних продуктів використовується тільки охолоджене м'ясо (без заморозки)
6	Доставка свіжої продукції кожен день по всій території України, доставка продовж 24 годин	<ul style="list-style-type: none"> • власний автопарк оснащений рефрижераторами – найбільший серед МК України, є стратегічною перевагою ТМ «Глобино»

Кінець таблиці 2.3

№	Перевага	Характеристика
7	Клієнтоорієнтованість компанії у партнерських відносинах	<ul style="list-style-type: none"> • гнучке ціноутворення та система комерційних умов • постійні акційні пропозиції, промозаходи, дегустації продукції • увага до процесів співпраці та критеріїв індивідуальних заходів для клієнтів та партнерів
8	Соціальна активність групи компаній «Глобино»	<ul style="list-style-type: none"> • активна співпраця з місцевими громадами у соціальних проєктах по розвитку міст • підтримка освітніх програм для підлітків • організація свят на місцевих рівнях та національних

2.2.2 Асортимент продукції ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»

Асортимент продукції ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» включає в себе ковбасні вироби, м'ясні делікатеси, напівфабрикати та інше. Асортимент ковбасних виробів та м'ясних делікатесів наведено на рисунку 2.9. та в табл. 2.4.

Особливість ТМ «Глобино» у вертикальній інтеграції повного циклу (всього процесу) виробництва ковбасних виробів і м'ясних продуктів: власна кормова база, свої ферми, сучасне виробництво, доставка готової продукції безпосередньо в торговельні точки. Контроль на всіх етапах забезпечує стабільність і гарантію якості продукції бренду [30].

2.2.3 Аналіз основних показників діяльності ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»

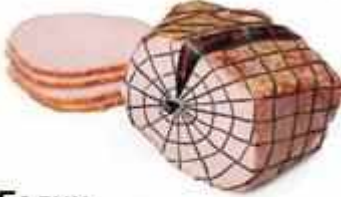
Аналіз основних показників діяльності ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» здійснено за даними [31,32].

Таблиця 2.4 – Асортимент ковбасних виробів та м'ясних делікатесів ТМ «Глобинський м'ясокомбінат»

№	Найменування	Приклад зовнішнього виду
1	Ковбаси варені	
1.1	Оболонка - Поліамідна	 <p data-bbox="1342 685 1426 719">ДСТУ</p> <p data-bbox="1027 741 1166 775">Молочна</p> <p data-bbox="1027 779 1342 808">1,500 0°C...6°C 30 д/б</p>
1.2	Оболонка - Натуральна синюга	 <p data-bbox="1023 1149 1150 1182">Фірмова</p> <p data-bbox="1023 1187 1337 1216">1,100 0°C...6°C 15 д/б</p>
1.3	Оболонка - Натуральна	 <p data-bbox="1326 1518 1410 1552">ДСТУ</p> <p data-bbox="1027 1570 1177 1603">Лікарська</p> <p data-bbox="1027 1608 1326 1637">0,450 0°C...6°C 15 д/б</p> <p data-bbox="1027 1641 1123 1671">1,500</p>
1.4	Оболонка - Вектор	 <p data-bbox="1342 1921 1426 1955">ДСТУ</p> <p data-bbox="1023 1928 1177 1995">Теляча з вершками</p> <p data-bbox="1023 2000 1337 2029">0,400 0°C...6°C 30 д/б</p>

1.5	Оболонка - Целюлозна	 <p>Шкільна 1/с </p> <p> 1,800 0°C...6°C 15 д/б</p>
1.6	Оболонка - Білкова	 <p>Глобинська 1/с </p> <p> 0,500 0°C...6°C 15 д/б</p>
2	Сосиски та сардельки варені	
2.1	Оболонка - Поліамідна	<p>НОВИНКА</p> <p>Сосиски Карапузики в/с </p> <p> 0,350 0°C...6°C 20 д/б</p>
2.2	Оболонка - Целюлозна	 <p>Сосиски з м'яса птиці Ням-Ням варені 1/с</p> <p> 0,500 0°C...6°C 20 д/б</p>

2.3	Оболонка - Натуральна	 <p>Сосиски Шкільні в/с</p> <p>0,500 0°C...6°C 20 д/б</p>
3	Ковбаси варено-копчені Оболонка - Білкова	 <p>Сал'ямі Мисливська в/с</p> <p>0,460 0°C...6°C 25 д/б</p>
4	Ковбаси сирокопчені Оболонка - Натурин	<p>НОВИНКА</p> <p>Махан з яловичини в/с</p> <p>0,300 0°C...6°C 120 д/б</p>
5	Ковбаси напівкопчені Оболонка - Натуральна	 <p>Краківська в/с</p> <p>0,400 0°C...6°C 25 д/б</p>
6	С/К, С/В ковбаси, Шинки	

6.1	Оболонка - Натурин	 <p>Глобинська 8/с</p> <p>0,300 0°C...6°C 120 д/б</p>
6.2	Оболонка – Штучна	 <p>Шинка Царська копчено-варена 8/с</p> <p>2,000 0°C...6°C 10 д/б</p>
6.3	Оболонка – Поліамідна	 <p>Шинка Куряча варена 1/с</p> <p>0,400 0°C...6°C 30 д/б</p>
7	Делікатеси м'ясні та інше	 <p>Балик Глобинський 8/с</p> <p>0,300 0°C...6°C 15 д/б</p>

З початку розглянемо динаміку вартості основних засобів як в цілому так і окремих складових. На рисунку 2.10 та табл. 2.5 наведено динаміку вартості основних засобів ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2018 - 2023 роки. З 2020 року їх вартість збільшується до 1401633 тис. грн у 2023 році. Зростання за останній рік на 92834 тис. грн, або на 7,09%.

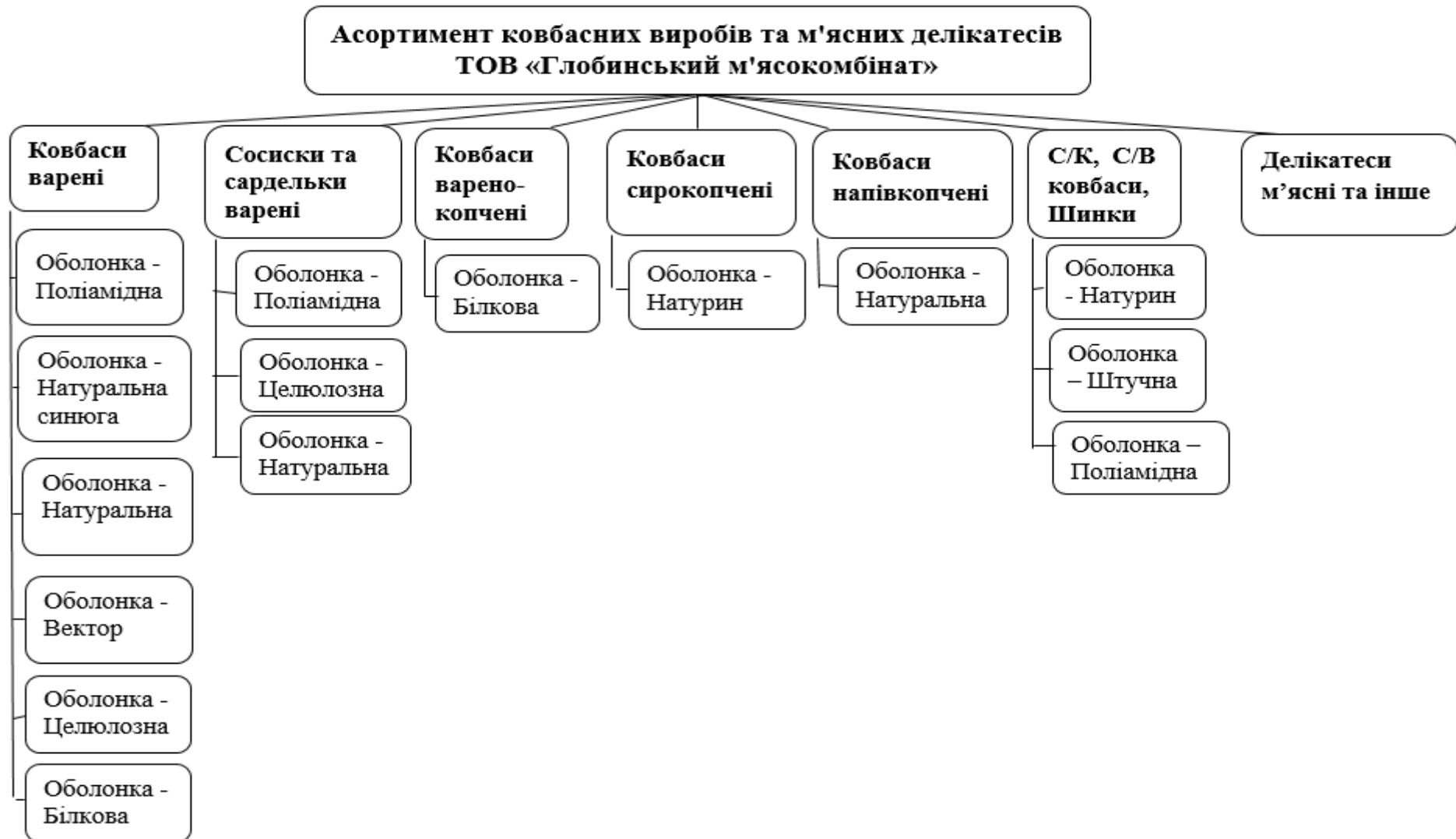

Рисунок 2.9 – Асортимент ковбасних виробів та м'ясних делікатесів ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»

[побудовано за даними 30]

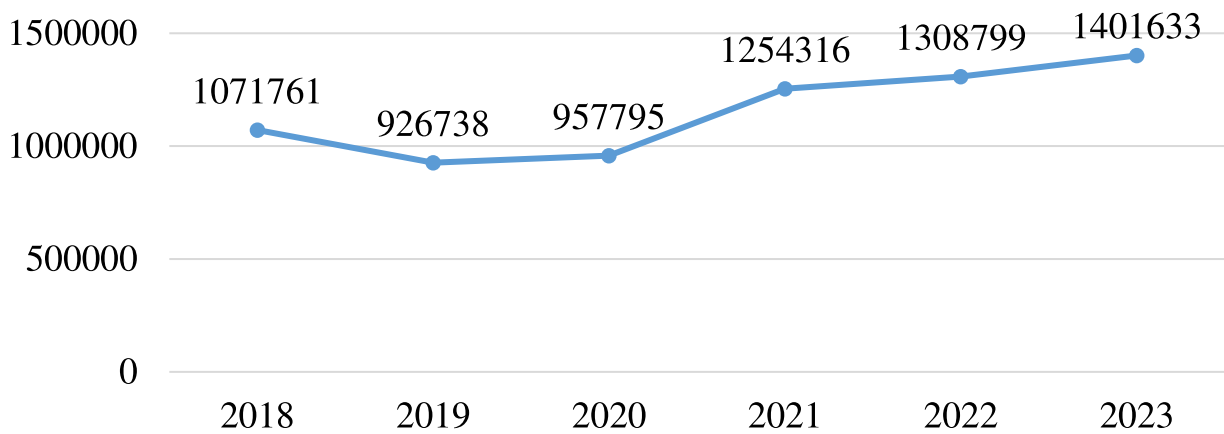

Рисунок 2.10 – Основні засоби ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн

Таблиця 2.5 – Основні засоби ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат, тис.грн

Найменування показника	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Основні засоби, тис.грн	1071761	926738	957795	1254316	1308799	1401633
Відхилення, +/- тис.грн		-145023	31057	296521	54483	92834
Відхилення, %		-13,53	3,35	30,96	4,34	7,09

На рисунку 2.11 наведена вага кожної складової вартості основних засобів у 2023 році, найбільше у структурі займають земля, будівель та споруди – 48%, техніка та обладнання займають 38%.

На рисунку 2.12 наведена динаміка вартості землі, будівель та споруд за 2018-2023 рр. На рисунку 2.13 наведена динаміка вартості техніки та обладнання за 2018-2023 рр. На рисунку 2.14 наведена динаміка вартості транспортних засобів за 2018-2023 рр. На рисунку 2.15 наведена динаміка вартості інших основних засобів за 2018-2023 рр. За 2023 рік відбулося зростання вартості за всіма категоріями основних засобів.

Розглянемо динаміку виробничих запасів підприємства ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2019-2023 рр. (див. рис 2.16). Виробничі запаси складаються із запчастин, м'ясної сировини, пакування, іншої сировини, інших запасів. Вартість виробничих запасів збільшується протягом досліджуваного періоду і в 2023 році складає 392329 тис. грн.

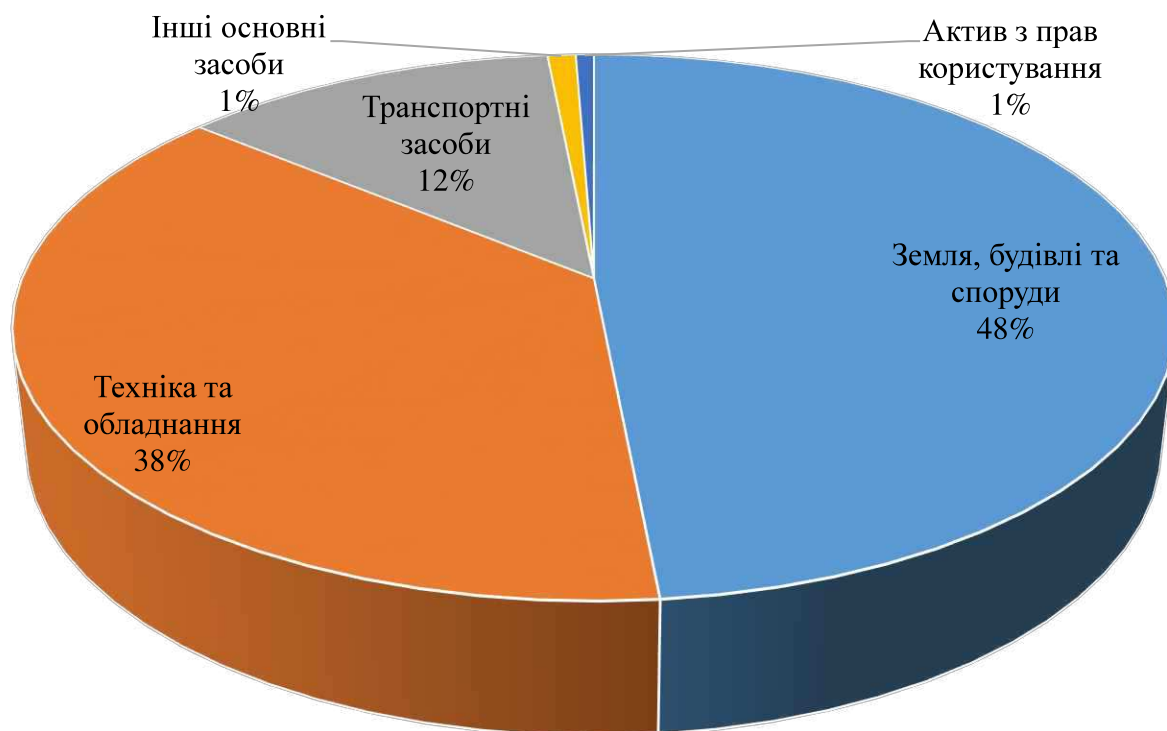

Рисунок 2.11 – Складові основних засобів ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» у 2023 р.

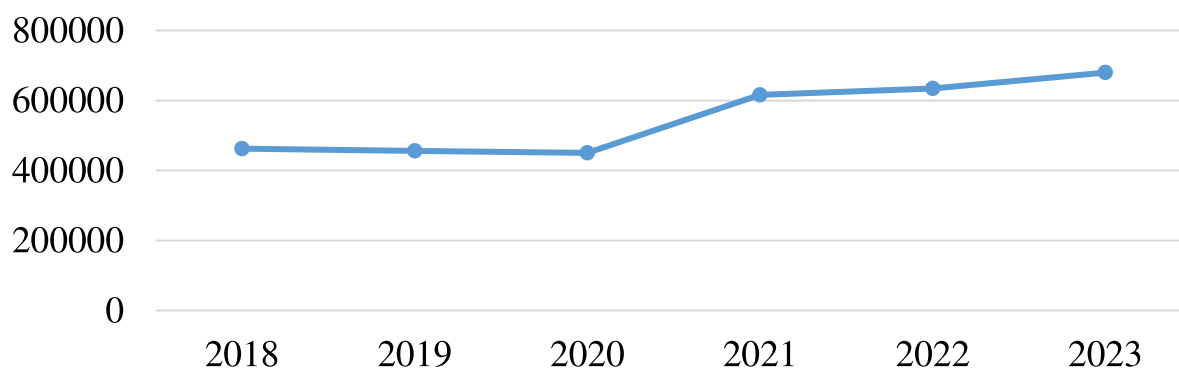

Рисунок 2.12 – Динаміка вартості землі, будівель та споруд ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

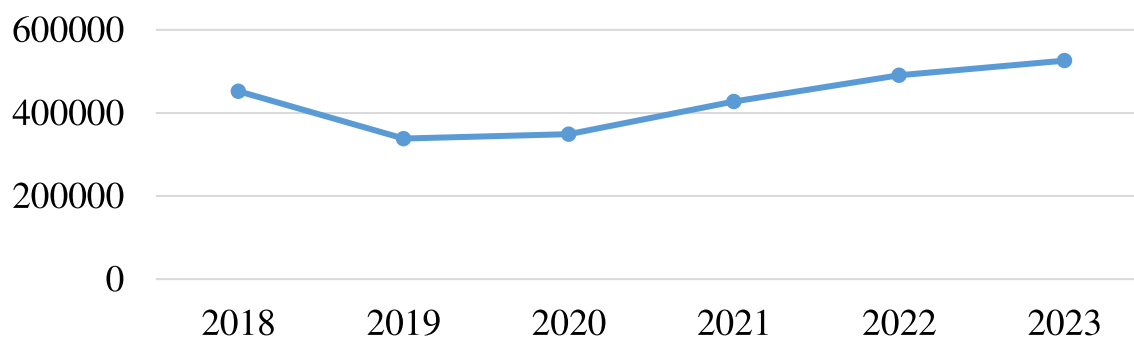

Рисунок 2.13 – Динаміка вартості техніки та обладнання у ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

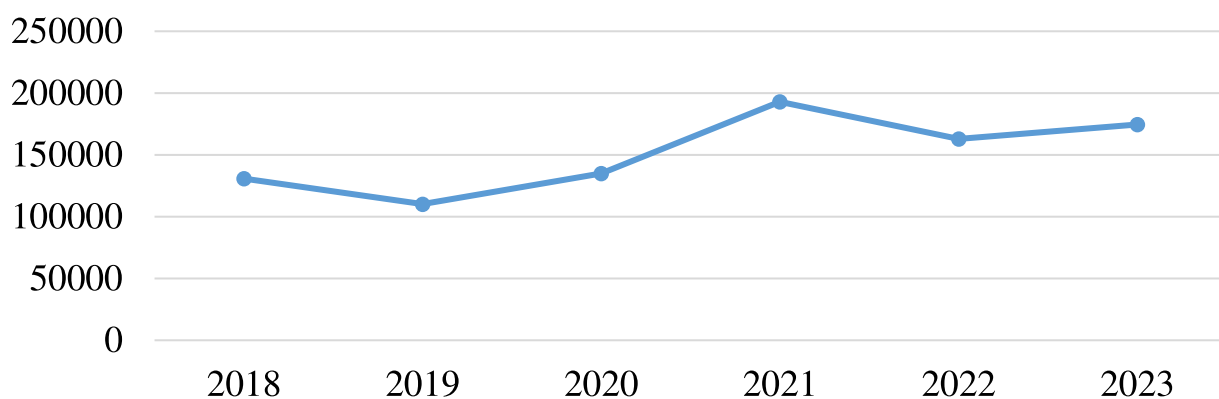

Рисунок 2.14 – Динаміка вартості транспортних засобів
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

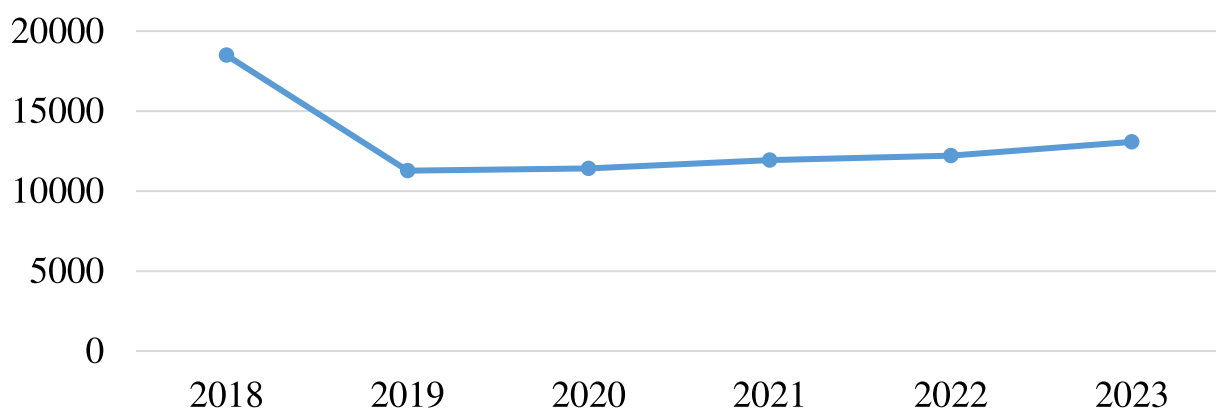

Рисунок 2.15 – Динаміка вартості інших основних засобів
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

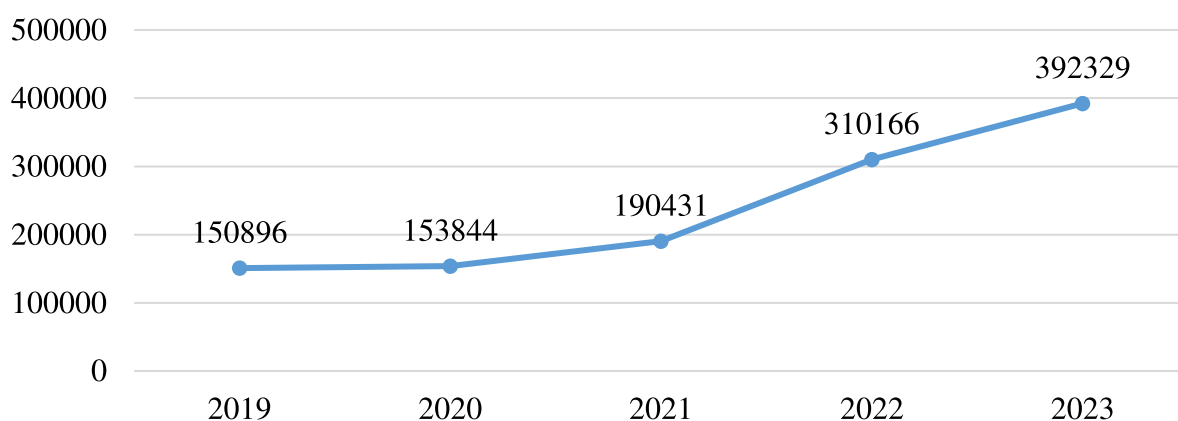

Рисунок 2.16 – Динаміка виробничих запасів
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

Рисунок 2.17 – Складові виробничих запасів
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» у 2023 р.

На рисунку 2.17 наведена питома вага кожної складової виробничих запасів у 2023 році. У структурі виробничих запасів запчастини складають 26%, м'ясна сировина 17%, пакування 16%.

На рисунку 2.18 розглянуто динаміку чистого доходу ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат».

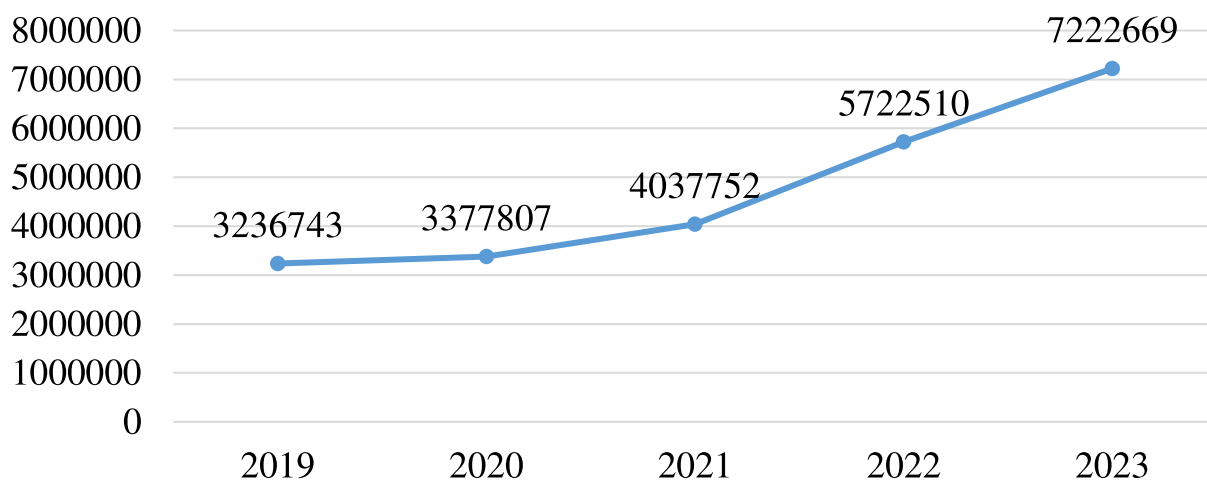

Рисунок 2.18 – Чистий дохід від реалізації продукції
(товарів, робіт, послуг) ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

Як ми можемо бачити чистий дохід від реалізації продукції за період 2019-2023 рр. постійно зростає. У 2022 році зростання склало 1684758 тис.грн, або майже 42%. У 2023 році зростання склало 1500159 тис.грн, або 26,21% і чистий дохід ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» становив 7222669 тис.грн.

В таблиці 2.6 наведені данні як чистого доходу за період 2019-2023 рр., так і його структури. Як ми можемо бачити чистий дохід ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» складається з 3 частин: дохід від реалізації готової продукції, дохід від реалізації покупних товарів, дохід від реалізації робіт та послуг. У свою чергу дохід від реалізації готової продукції ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» складається з 4 частин: дохід від реалізації ковбасних виробів, дохід від реалізації напівфабрикатів, дохід від реалізації м'ясних делікатесів, дохід від реалізації інших продуктів. Дохід від реалізації покупних товарів складається з 2 частин: дохід від реалізації масла та сиру, дохід від реалізації інших товарів. Дохід від реалізації робіт та послуг складається з 2 частин: дохід від реалізації послуг переробки, дохід від інших робіт та послуг.

На рисунку 2.19 наведено структуру чистого доходу ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2023 рік. Як ми бачимо найбільшу питому вагу займає чистий дохід від реалізації ковбасних виробів – 54,52%, на другому місці дохід від реалізації напівфабрикатів 21,96%, на третьому місці дохід від реалізації м'ясних делікатесів - 15,38%.

На рисунку 2.20 представлено динаміку доходу від реалізації готової продукції ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2019-2023 рр. Починаючи з 2019 року він постійно зростає. У 2019 році значення цього показника дорівнювало 3046897 тис грн. Зростання у 2020 році склало майже 5%, на 139612 тис.грн. У 2021 році зростання прискорилась і склало 642840 тис.грн, або на 20,17%. У 2022 році зростання було найбільше за увесь період часу на 1507112 тис.грн, або майже 40%. В 2023 році дохід від реалізації готової продукції збільшився на 1398976 тис. грн.

Таблиця 2.6 – Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн

№	Найменування	Роки					Відхилення, +/-	
		2019	2020	2021	2022	2023	2022/ 2021	2023/ 2022
1	Дохід від реалізації готової продукції	3046897	3186509	3829349	5336461	6735437	1507112	1398976
1.1	Дохід від реалізації ковбасних виробів	2024978	2022484	2273915	3119956	3937875	846041	817919
1.2	Дохід від реалізації напівфабрикатів	587936	721663	940364	1256433	1585807	316069	329374
1.3	Дохід від реалізації м'ясних делікатесів	353072	397319	533547	880109	1110830	346562	230721
1.4	Дохід від реалізації інших продуктів	80911	45043	81523	79963	100925	-1560	20962
2	Дохід від реалізації покупних товарів	108677	116849	113106	264414	333722	151308	69308
2.1	Дохід від реалізації масла та сиру	84027	81905	67859	203551	256912	135692	53361
2.2	Дохід від реалізації інших товарів	24650	34944	45247	60863	76810	15616	15947
3	Дохід від реалізації робіт та послуг	81169	74449	95297	121635	153510	26338	31875
3.1	Дохід від реалізації послуг переробки	79578	62454	73106	88953	112270	15847	23317
3.2	Дохід від інших робіт та послуг	1591	11995	22191	32682	41240	10491	8558
	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3236743	3377807	4037752	5722510	7222669	1684758	1500159

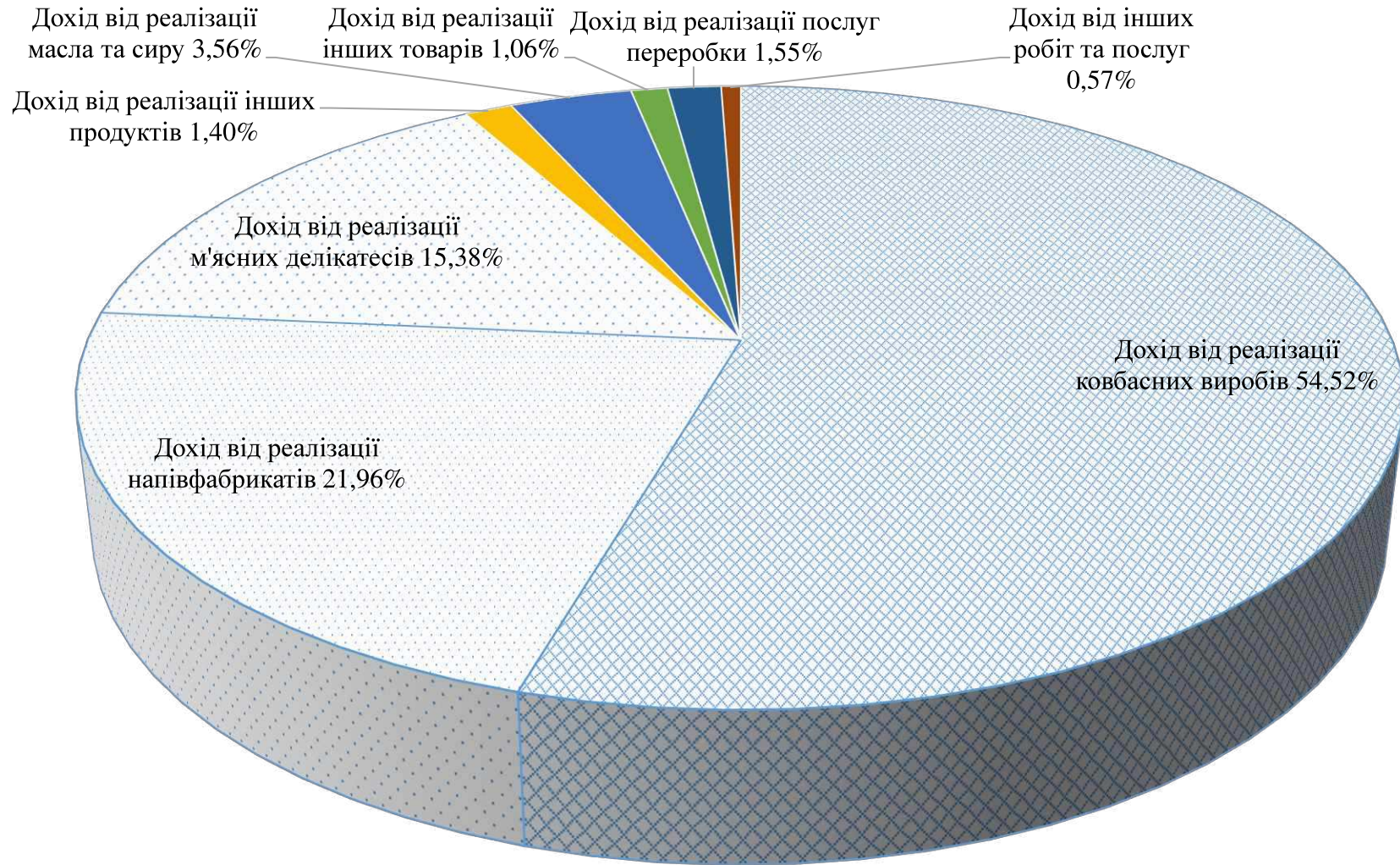

Рисунок 2.19 – Структура чистого доходу ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2023 рр.

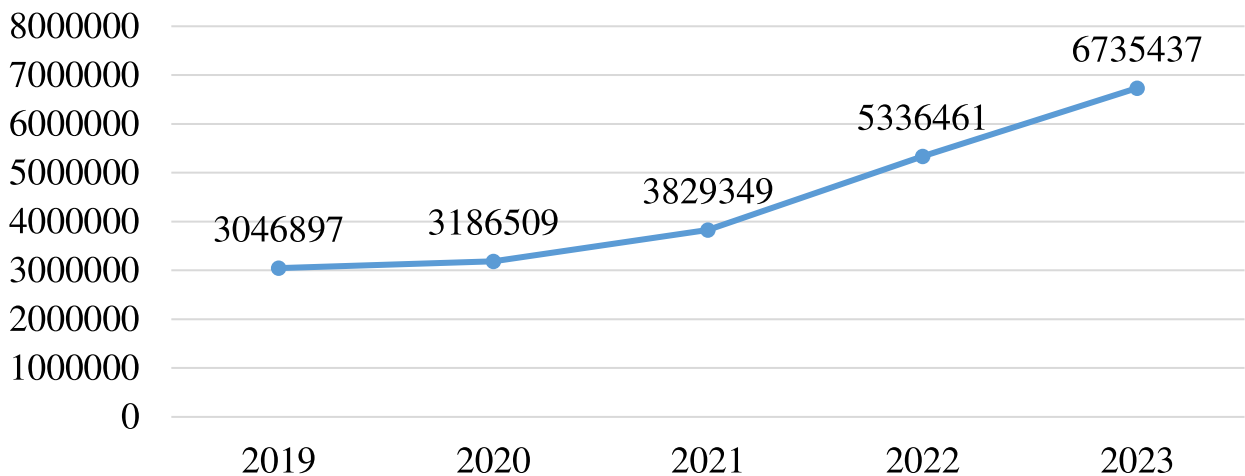

Рисунок 2.20 – Дохід від реалізації готової продукції
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

На рисунку 2.21 розглянуто динаміку доходу від реалізації ковбасних виробів. Хоча в структурі чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) дохід від реалізації ковбасних виробів займає найбільшу частку, але в 2020 році замість зростання відбулося незначне зменшення показника на 2494 тис.грн, або 0,12%. Починаючи з 2021 року дохід від реалізації ковбасних виробів постійно зростав. У 2021 році значення цього показника дорівнювало 2273915 тис грн., зростання 12,43%, на 251431 тис.грн. У 2022 році зростання було найбільше за увесь період часу на 846041 тис.грн, або на 37,21%. У 2023 році зростання було на 817919 тис.грн.

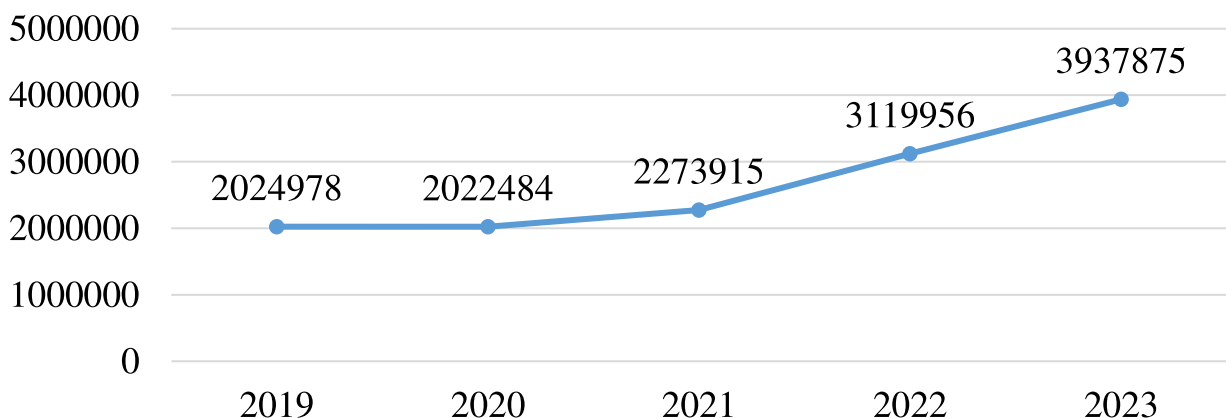

Рисунок 2.21 – Дохід від реалізації ковбасних виробів
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

На рисунку 2.22 розглянуто динаміку доходу від реалізації напівфабрикатів. Починаючи з 2019 року він постійно зростає. У 2020 році значення цього показника дорівнювало 721663 тис грн. Зростання у 2020 році склало 22,75%, на 133727 тис.грн. У 2021 році значення цього показника дорівнювало 940364 тис грн. Зростання у 2021 році склало 30,31%, на 218701 тис.грн. У 2022 році зростання було на 316069 тис.грн, або 33,61%. У 2023 році зростання було на 329374 тис.грн.

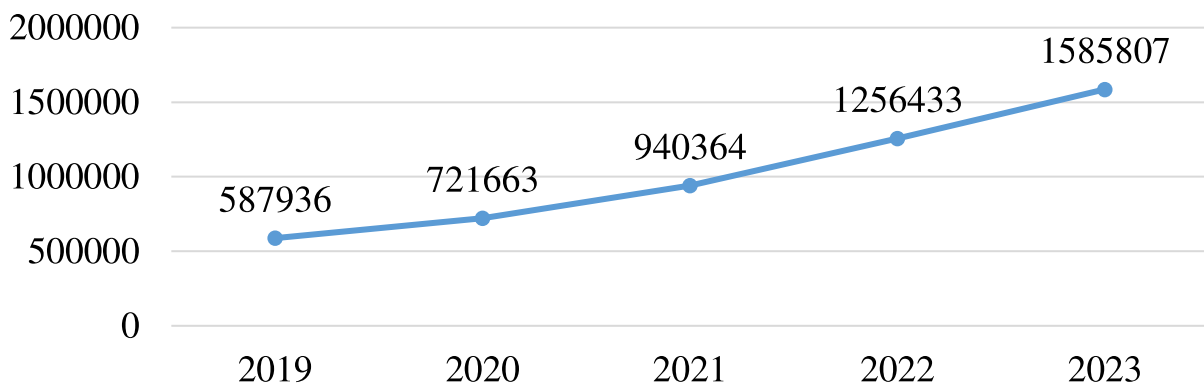

Рисунок 2.22 – Дохід від реалізації напівфабрикатів
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

На рисунку 2.23 розглянуто динаміку доходу від реалізації м'ясних делікатесів. Починаючи з 2019 року дохід постійно зростає. У 2020 році значення цього показника дорівнювало 397319 тис грн. Зростання у 2020 році склало 12,53%, на 44247 тис.грн. У 2021 році значення цього показника дорівнювало 533547 тис грн. Зростання у 2021 році склало 34,29%, на 136228 тис.грн. У 2022 році зростання було на 346562 тис.грн, або майже на 65%. У 2023 році зростання було на 230721 тис.грн.

На рисунках 2.24 та 2.25 розглянуто динаміку доходу від реалізації інших продуктів та доходу від реалізації покупних товарів відповідно. Дохід від реалізації покупних товарів ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» складається з 2 частин: дохід від реалізації масла та сиру та дохід від реалізації інших товарів, динаміка яких представлена на рисунках 2.26 та 2.27.

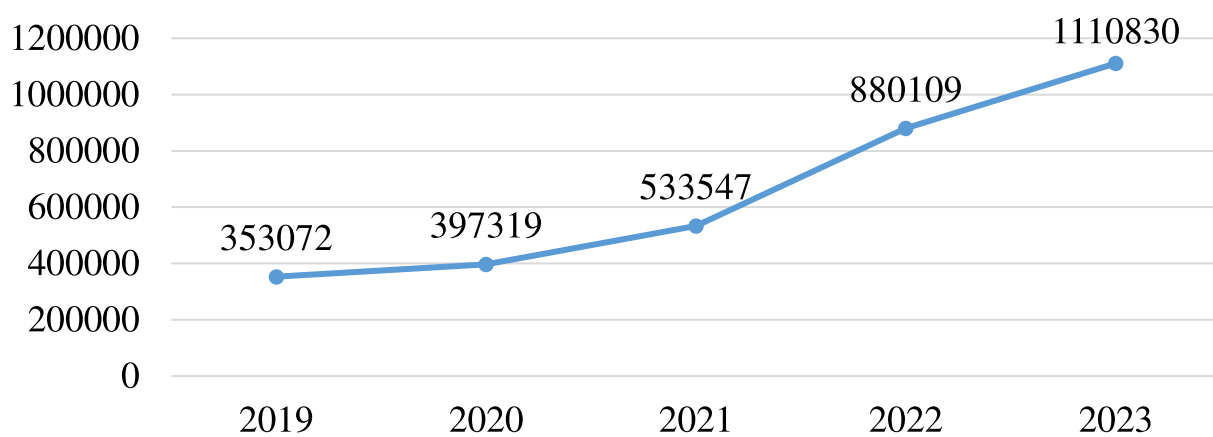

Рисунок 2.23 – Дохід від реалізації м'ясних делікатесів
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

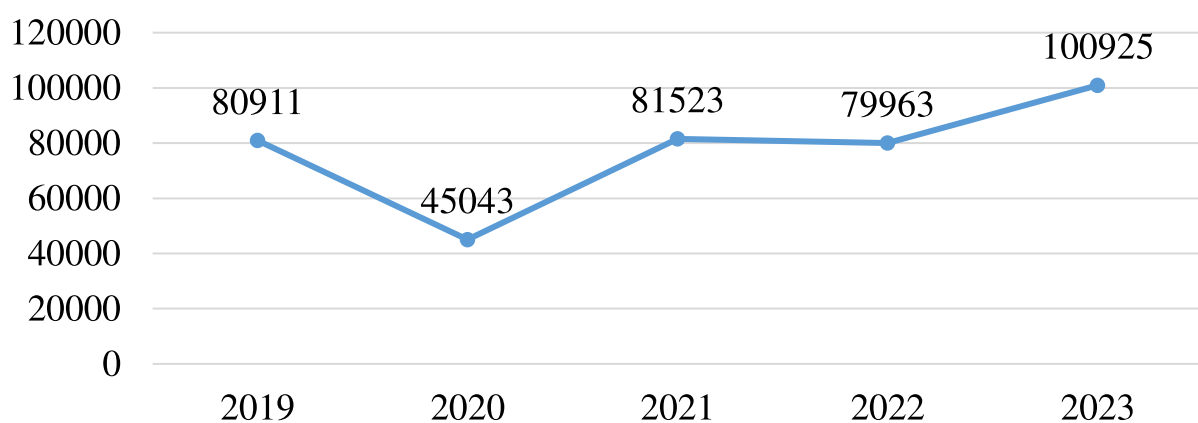

Рисунок 2.24 – Дохід від реалізації інших продуктів
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

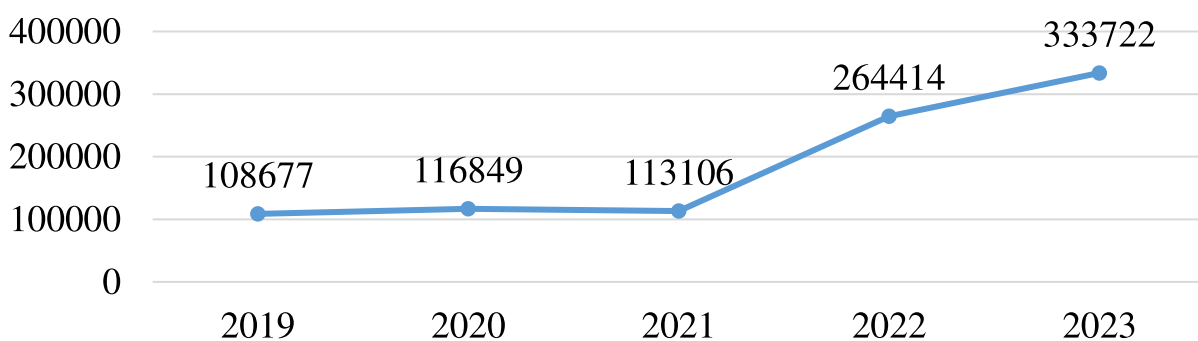

Рисунок 2.25 – Дохід від реалізації покупних товарів
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

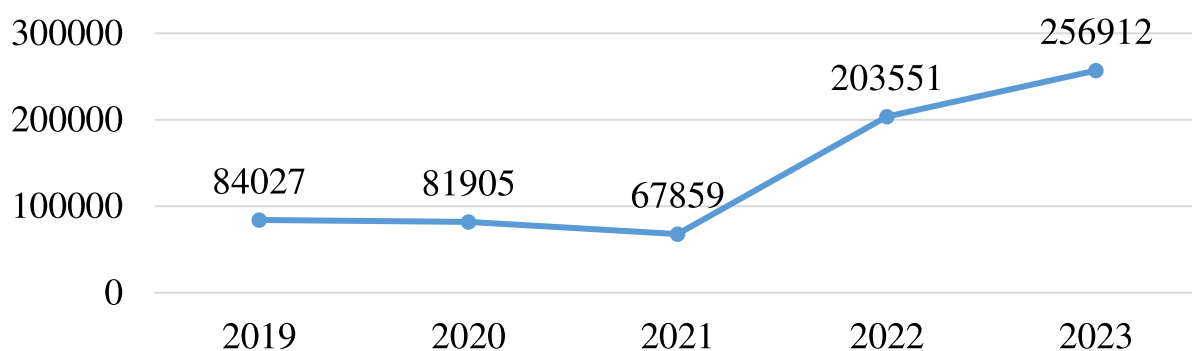

Рисунок 2.26 – Дохід від реалізації масла та сиру ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

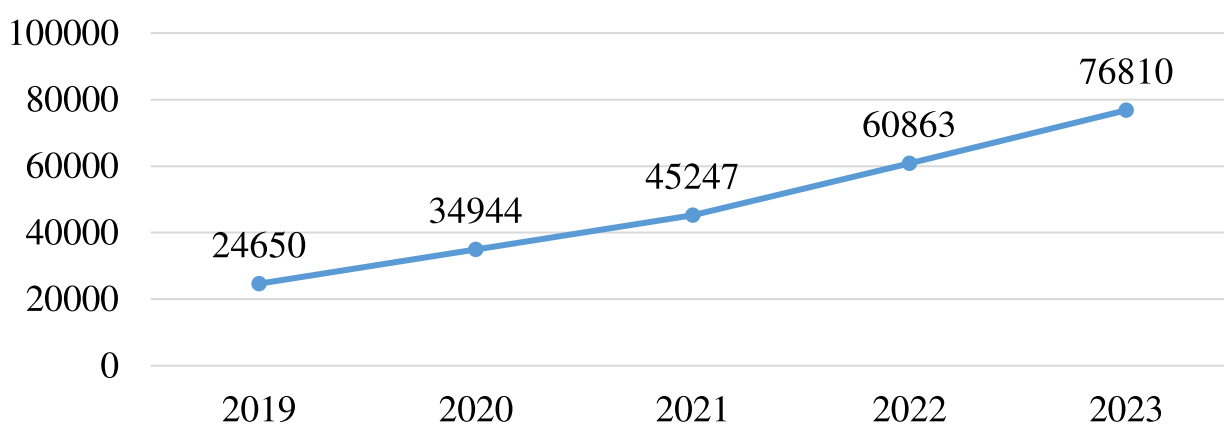

Рисунок 2.27 – Дохід від реалізації інших товарів ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

Два останні роки з 2021 року дохід від реалізації масла та сиру почав різко зростати. У 2022 році зростання було на 135692 тис.грн, або майже в 3 рази. У 2023 році зростання було на 53361 тис.грн. Починаючи з 2019 року дохід від реалізації інших товарів зростав. Зростання у 2021 році склало майже 30%, на 10303 тис.грн. У 2022 році зростання було на 15616 тис.грн, або майже на 35%. У 2023 році зростання було на 15947 тис.грн.

На рисунку 2.28 розглянуто динаміку доходу від реалізації робіт та послуг, який зростав протягом трьох останніх років. У 2021 році зростання було на 20848 тис.грн, або на 28%. У 2022 році зростання було на 26338 тис.грн, або на 27,64%. У 2023 році зростання було на 31875 тис.грн.

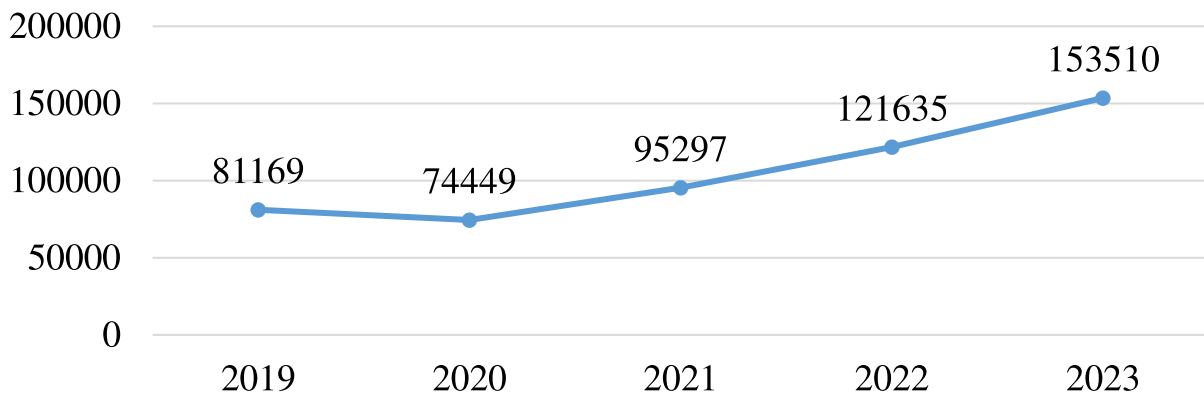

Рисунок 2.28 – Дохід від реалізації робіт та послуг
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

В таблиці 2.7 наведено відомості про собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат». На рисунку 2.29 наведено структуру собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» станом на 2023 рік. Як ми бачимо близько 80% в собівартості реалізованої продукції складає сировина та матеріали.

На рисунку 2.30 наведена динаміка собівартості реалізованої продукції ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2019-2023 рр. Починаючи з 2019 року показник постійно зростає. У 2023 році зростання становило 1481393 тис.грн., або 34,08%.

На рисунку 2.31 наведена динаміка вартості сировини та матеріалів на ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2019-2023 рр. Починаючи з 2019 року показник зростає, у 2023 році зростання зріс на 1233996 тис.грн., або 35,74%.

На рисунку 2.32 наведена динаміка заробітної плати виробничого персоналу та пов'язані нарахування. Починаючи з 2019 року заробітна плата виробничого персоналу та пов'язані нарахування постійно зростали. У 2023 році зростання було на 147546 тис.грн., або 46,04%.

На рисунку 2.33 наведена динаміка вартості енергоресурсів (електроенергія, ГСМ та ін.) ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2019-2023 рр. Відбувалося зменшення вартості в 2020 та 2021 рр., а останні 2 роки вартість енергоресурсів зростала. У 2023 році зростання було на 64748 тис.грн., або 27,49%.

Таблиця 2.7 – Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн

№	Найменування показника	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2022/ 2021	2023/ 2022
1	Сировина та матеріали	1979311	2048816	2468736	3453011	4687007	984275	1233996
2	Заробітна плата виробничого персоналу та пов'язані нарахування	199364	204592	258912	320459	468005	61547	147546
3	Енергоресурси (електроенергія, ГСМ та ін.)	167733	131158	128056	235542	300290	107486	64748
4	Покупні товари	75545	75181	67125	174186	171910	107061	-2276
5	Амортизація необоротних активів	69 637	68 379	105 797	140 815	156420	35018	15605
6	Інші витрати	12 219	11 453	10 809	11 121	26200	312	15079
7	Зміни в залишках товарів та готової продукції	-15 693	8 145	-25 026	11 908	18603	36934	6695
8	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2488116	2547724	3014409	4347042	5828435	1332633	1481393

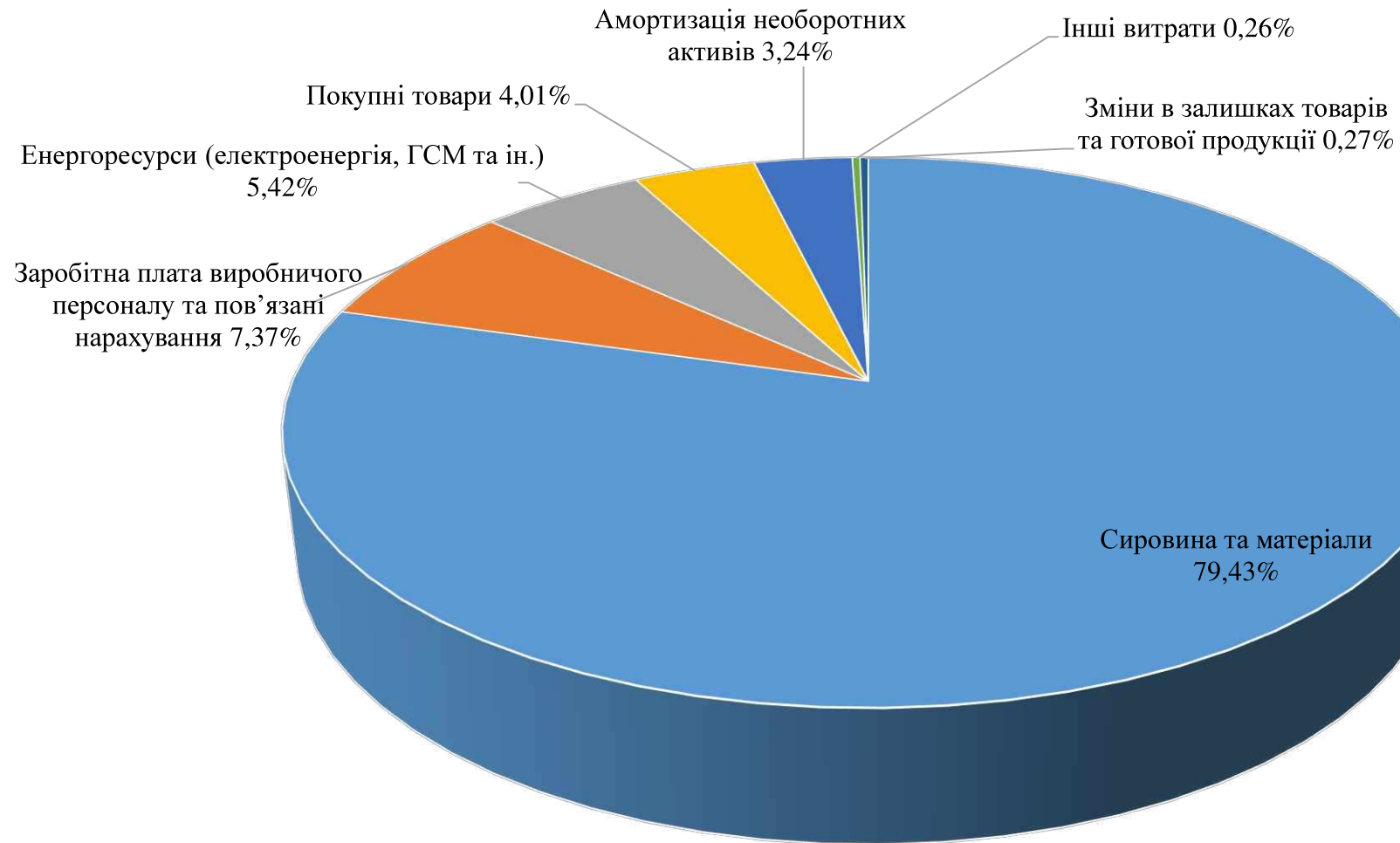

Рисунок 2.29 – Структура собівартості реалізованої продукції ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2023 р.

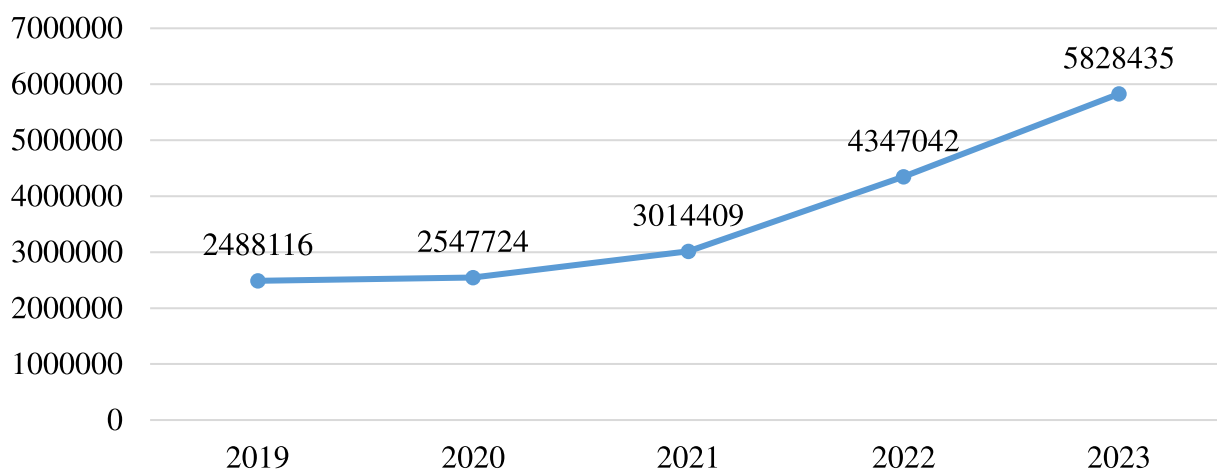

Рисунок 2.30 – Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

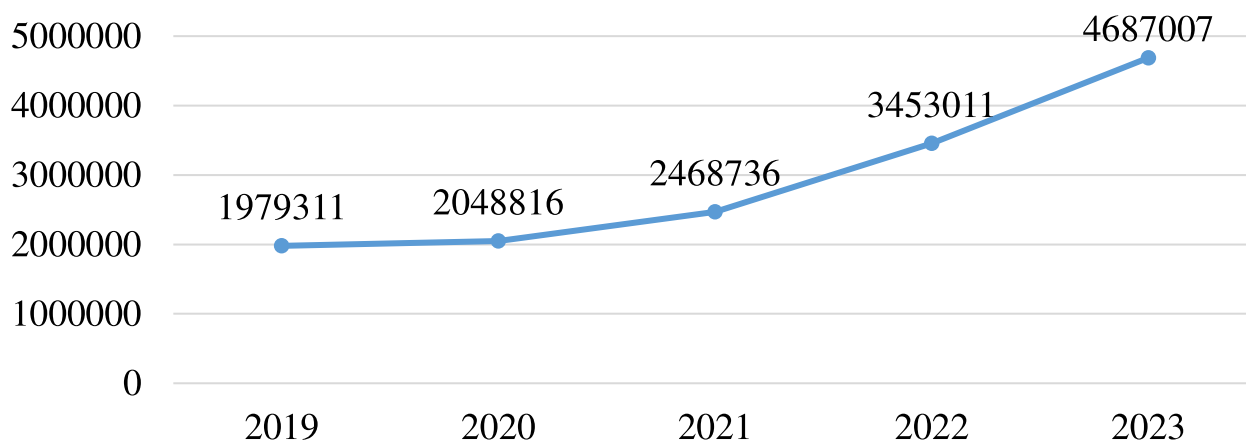

Рисунок 2.31 – Вартість сировини та матеріалів на
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

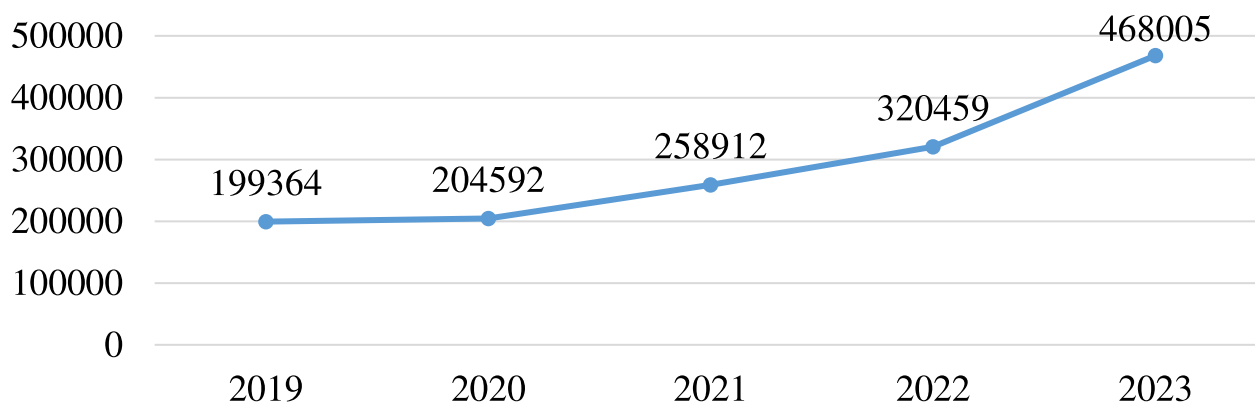

Рисунок 2.32 – Заробітна плата виробничого персоналу та пов'язані нарахування на ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

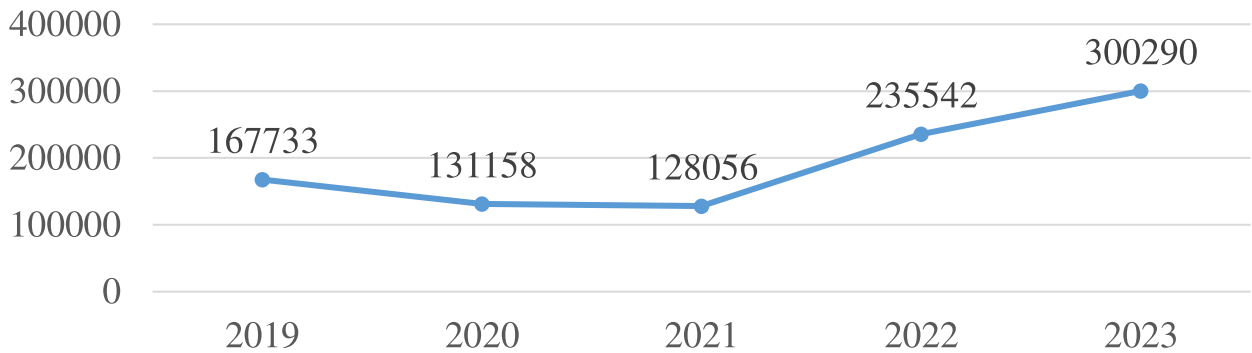

Рисунок 2.33 – Вартість енергоресурсів
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

В таблиці 2.8 представлено адміністративні витрати ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2019-2023 рр. На рис 2.34 представлено структуру адміністративних витрат ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» станом на 2023 рік, які включають: заробітна плата та пов'язані нарахування; матеріали; амортизація необоротних активів; консультаційні, юридичні та інші професійні послуги; податки, крім податку на прибуток; інші витрати. Заробітна плата та пов'язані нарахування станом на 2023 рік займають 64%.

На рисунку 2.35 наведена динаміка заробітної плати та пов'язаних нарахувань ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2019-2023 рр. Починаючи з 2019 року ці витрати постійно зростали. У 2023 році зростання становило 6127 тис.грн., або 15,35%.

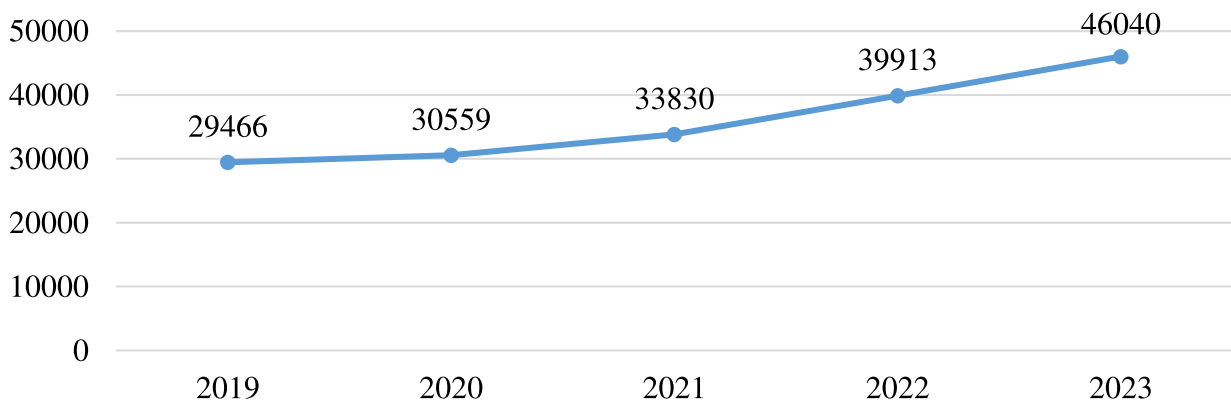

Рисунок 2.35 – Заробітна плата та пов'язані нарахування у
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

Таблиця 2.8 – Адміністративні витрати, тис.грн

№	Найменування	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2022/ 2021	2023/ 2022
1	Заробітна плата та пов'язані нарахування	29466	30559	33830	39913	46040	6083	6127
2	Матеріали	5709	3989	2919	4649	5365	1730	716
3	Амортизація необоротних активів	3856	2827	2379	4073	4625	1694	552
4	Консультаційні, юридичні та інші професійні послуги	2831	1817	3717	3668	4210	-49	542
5	Податки, крім податку на прибуток	1 618	999	1 084	1 255	1401	171	146
6	Інші витрати	6 529	6 570	9 242	9 560	10936	318	1376
7	Адміністративні витрати	50009	46761	53171	63118	72577	9947	9459

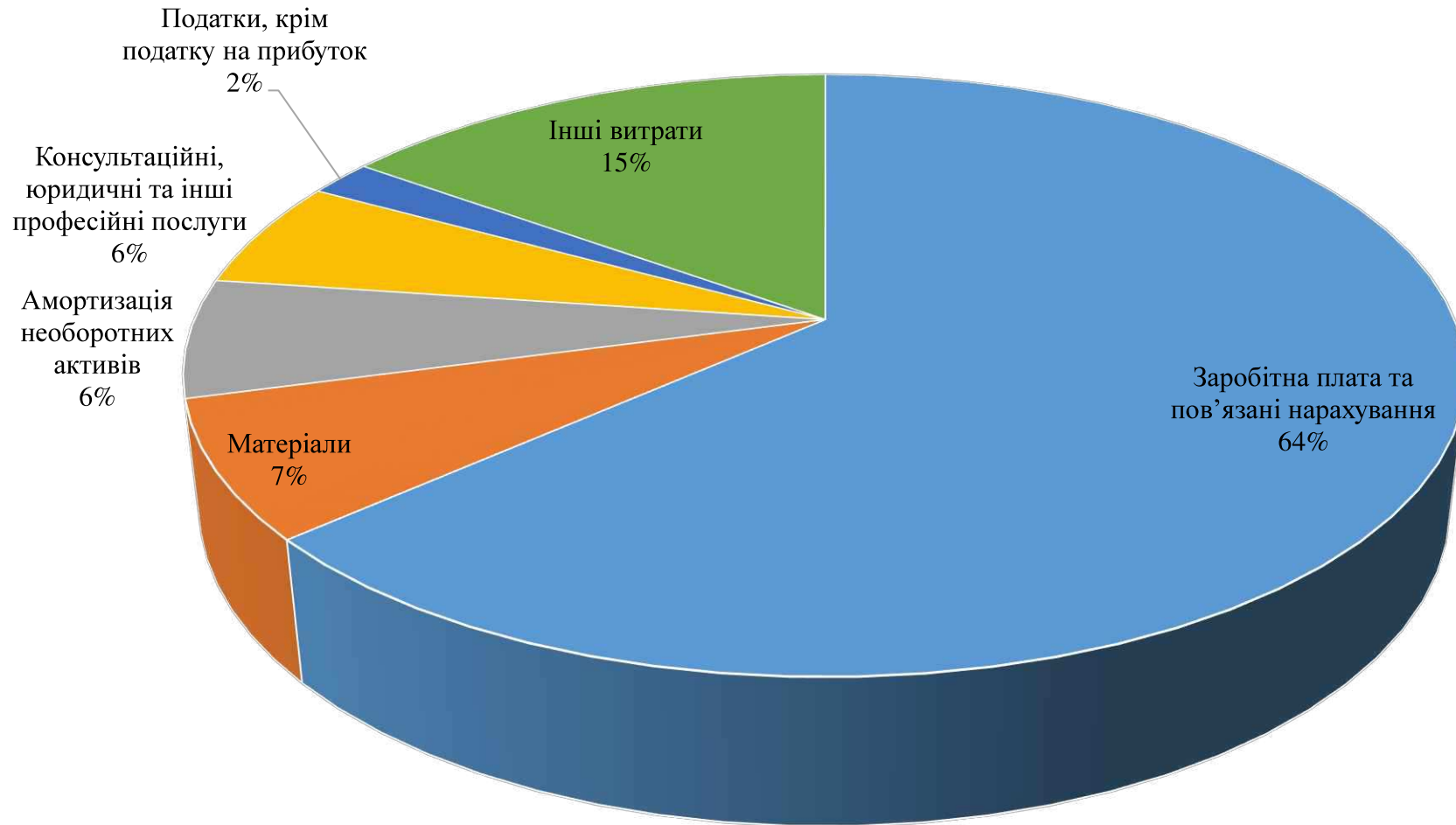

Рисунок 2.34 – Складові адміністративних витрат ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» 2023 рр.

В таблиці 2.9 наведені витрати на збут ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2019-2023 рр., структуру представлено на рис. 2.36. Складові витрат на збут: реклама та маркетинг; заробітна плата та пов'язані нарахування; матеріальні витрати; транспортні витрати; амортизація необоротних активів; ремонт та поточне обслуговування основних засобів; комунальні послуги; інші витрати на збут. Витрати на рекламу та маркетинг станом на 2023 рік займають 34% (дивись рисунок 2.36).

На рисунку 2.37 наведена динаміка витрат на збут ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2019-2023 рр. Починаючи з 2019 року вони постійно зростали. У 2023 році зростання було на 120040 тис.грн., або 11,77%. На рисунку 2.38 наведена динаміка витрат на рекламу та маркетинг. Починаючи з 2019 року ці витрати постійно зростали. У 2023 році зростання становило 42385 тис.грн., або 12,28%.

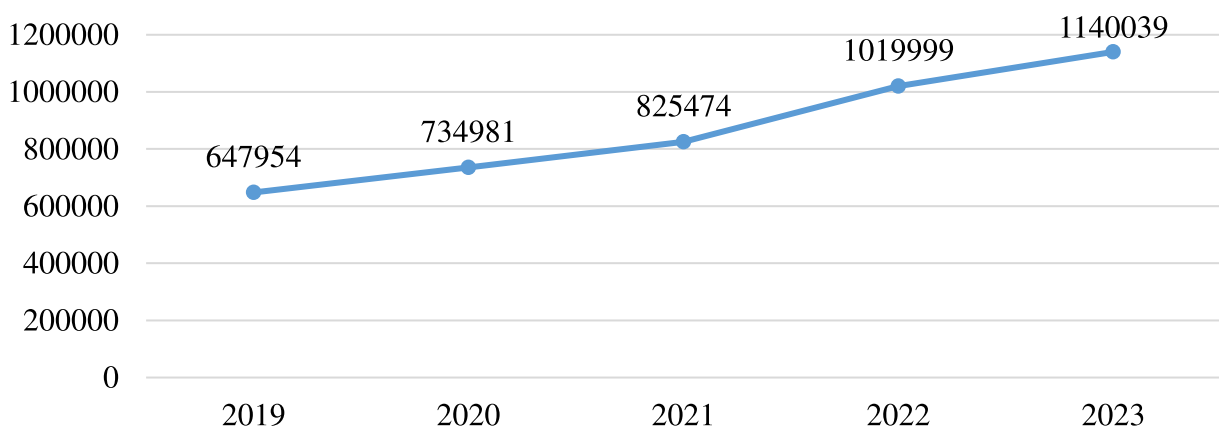

Рисунок 2.37 – Витрати на збут ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

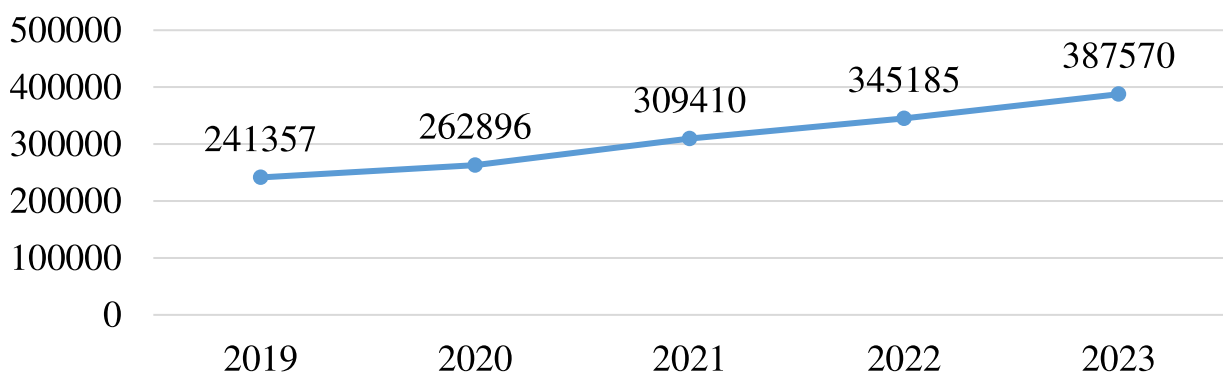

Рисунок 2.38 – Витрати на рекламу та маркетинг у ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

Таблиця 2.9 – Витрати на збут, тис.грн

№	Найменування	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2022/ 2021	2023/ 2022
1	Реклама та маркетинг	241357	262896	309410	345185	387570	35775	42385
2	Заробітна плата та пов'язані нарахування	223526	302659	295300	327637	367170	32337	39533
3	Матеріальні витрати	87330	78745	113524	191078	213520	77554	22442
4	Транспортні витрати	36117	38744	49236	82618	92041	33382	9423
5	Амортизація необоротних активів	32 111	31 203	31 157	34 904	37257	3747	2353
6	Ремонт та поточне обслуговування основних засобів	19 977	12 140	12 626	20 035	22384	7409	2349
7	Комунальні послуги	3 944	4 153	6 122	8 173	8508	2051	335
8	Інші витрати на збут	3 592	4 441	8 099	10 369	11589	2270	1220
9	Витрати на збут	647954	734981	825474	1019999	1140039	194525	120040

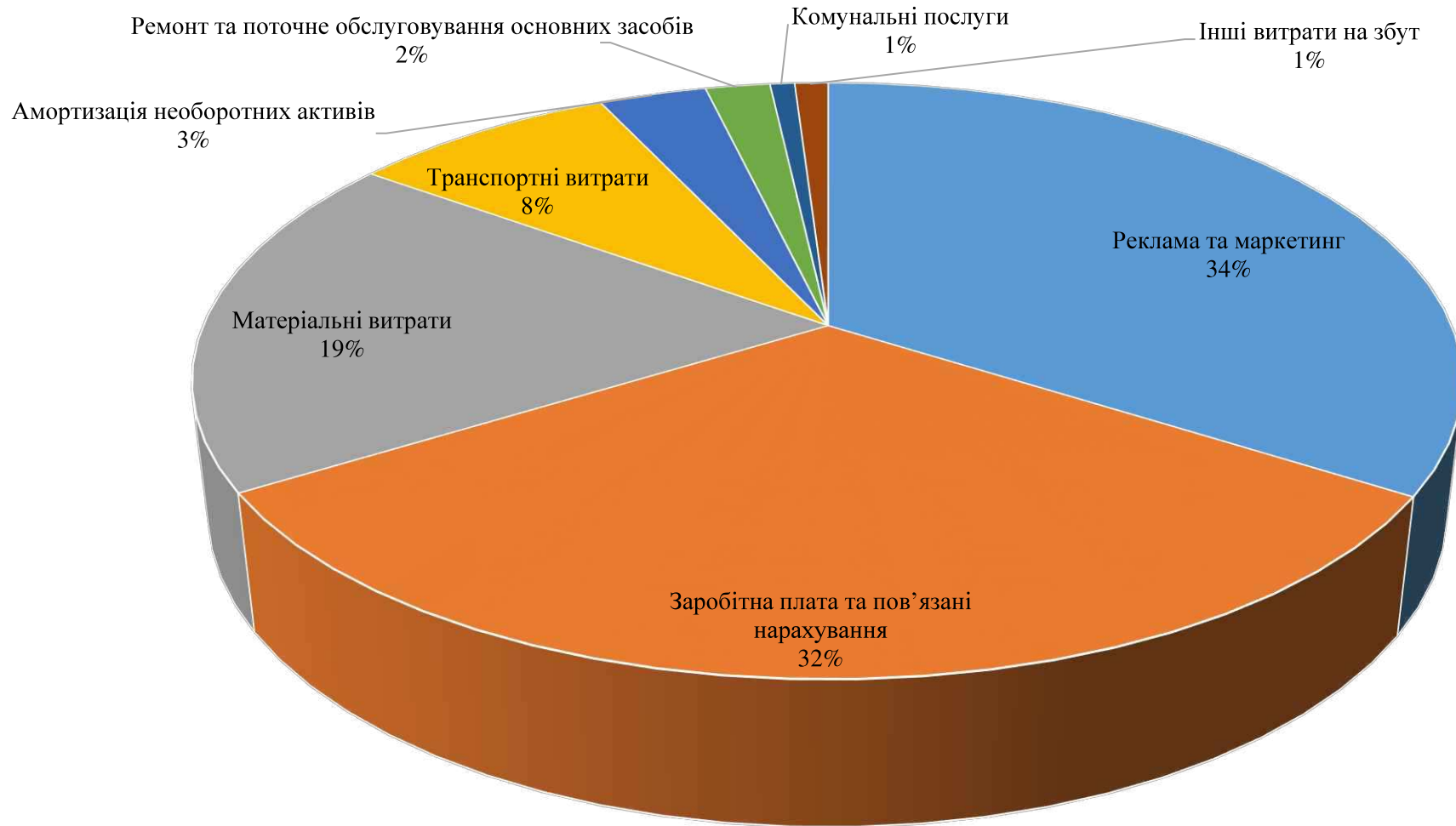

Рисунок 2.36 – Структура витрат на збут ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» у 2023 р.

На рисунку 2.39 наведена динаміка витрат на заробітну плату та пов'язані нарахування ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2019-2023 рр. Останні 2 роки вони зростали, на 39533 тис.грн., або 12,07% за 2023 рік.

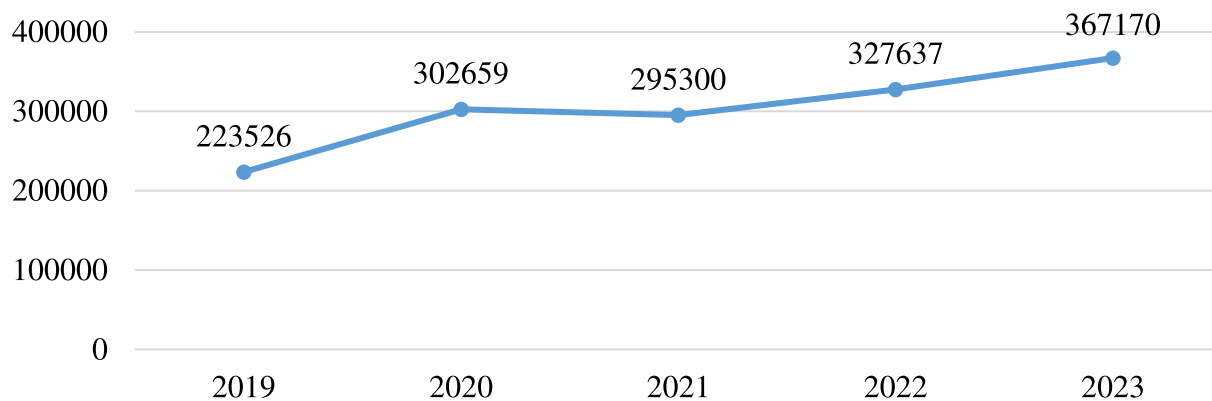

Рисунок 2.39 – Витрати на заробітну плату та пов'язані нарахування
У ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

На рисунку 2.40 наведена динаміка валового прибутку ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2019-2023 рр., який постійно зростає, у 2023 році він дорівнює 1394234 тис.грн, зростання склало 1,36%.

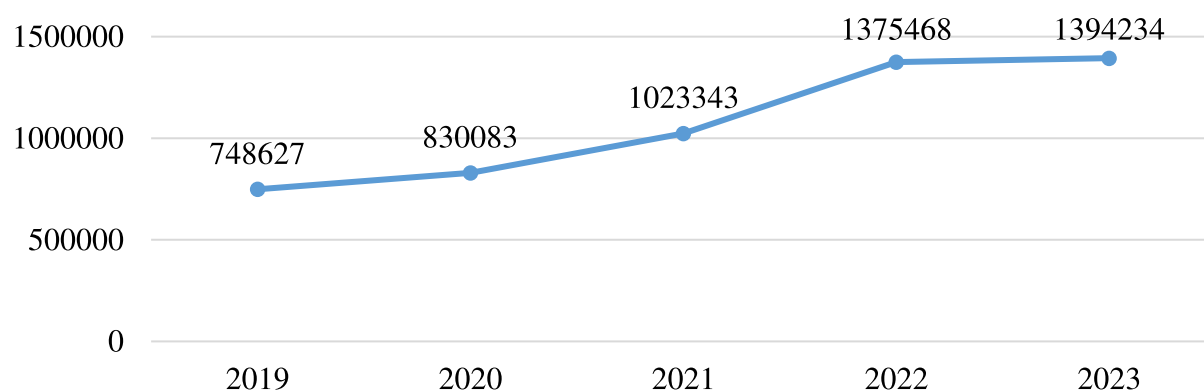

Рисунок 2.40 – Динаміка валового прибутку
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

На рисунку 2.41 наведена динаміка чистого прибутку ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за 2019-2023 рр. Чистий прибуток у 2023 році дорівнює 210665 тис.грн, він зменшився у порівнянні з 2022 роком на майже 10%.

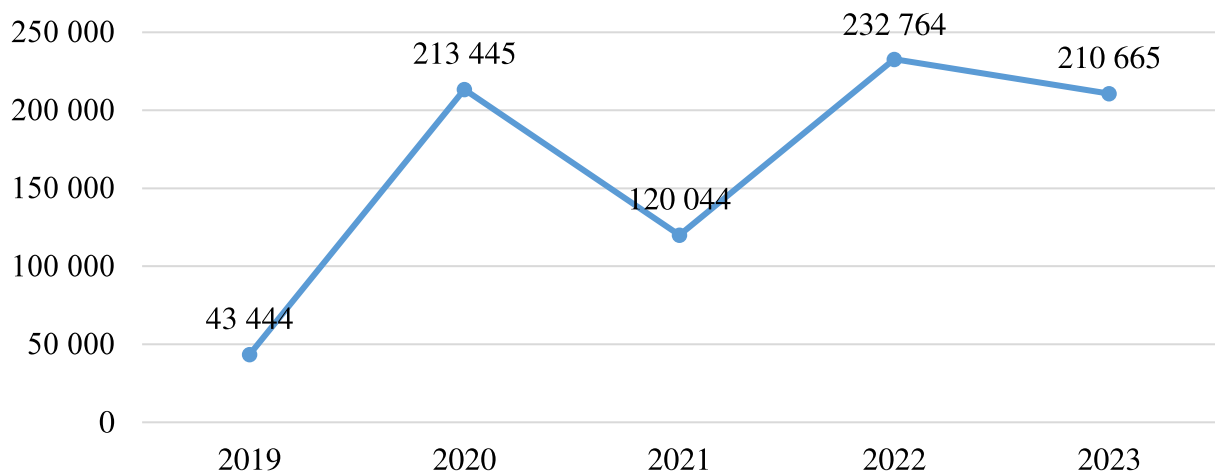

Рисунок 2.41 – Динаміка чистого прибутку
ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», тис.грн.

Коефіцієнт окупності чистого доходу – це співвідношення чистого доходу до валового прибутку [33]. Розрахуємо коефіцієнт окупності чистого доходу для ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»:

$$Ko_{2019} = \frac{3236743}{748627} = 4,23$$

$$Ko_{2020} = \frac{3377807}{830083} = 4,07$$

$$Ko_{2021} = \frac{4037752}{1023343} = 3,95$$

$$Ko_{2022} = \frac{5722510}{1375468} = 4,16$$

$$Ko_{2023} = \frac{7222669}{1394234} = 5,18$$

Розрахуємо чисту рентабельність виручки від реалізованої продукції для ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» за формулою [33]:

$$\text{Чиста рентабельність виручки від реалізації продукції} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції}} \quad (2.1)$$

$$ЧР_{2019} = \frac{4344}{3236743} * 100\% = 0,13\%$$

$$\text{ЧР}_{2020} = \frac{213445}{3377807} * 100\% = 6,32\%$$

$$\text{ЧР}_{2021} = \frac{120044}{4037752} * 100\% = 2,97\%$$

$$\text{ЧР}_{2022} = \frac{232764}{5722510} * 100\% = 4,06\%$$

$$\text{ЧР}_{2023} = \frac{210665}{7222669} * 100\% = 2,92\%$$

Чиста рентабельність виручки від реалізованої продукції на ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» в 2023 році становить майже 3%, відбулось її зменшення в порівнянні з 2022 роком на 1,14%.

З ОБҐРУНТУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ З ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ТОВ «ГЛОБІНСЬКИЙ М'ЯСОКОМБІНАТ»

3.1 Переваги споживачів ковбасних виробів ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»

Згідно з дослідженням проведеним фахівцями підприємства ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», більше 70% покупців купують ковбаси приблизно раз в тиждень і частіше. Це продукт, який їдять практично кожен день, і портрет споживача розробити складно.

Частота покупки ковбасних виробів зображена на рисунку 3.1

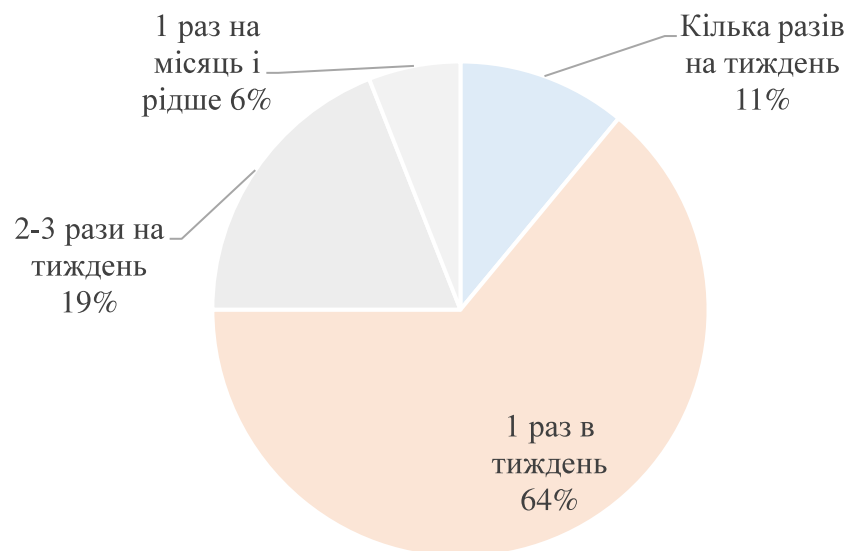

Рисунок 3.1 – Частота покупки ковбасних виробів,%

Більшість вважають за краще варену ковбасу (дивись рисунки 3.2 та 3.3), потім за ступенем переваги йдуть сосиски, сардельки та напівкопчені вироби. В першу чергу покупці орієнтуються на назву, потім на виробника. Неважливо, хто виробляє «Докторську» або «Молочну», важливо, що це певний смак і сорт. Але бренд теж грає роль у виборі продукції. Варені продукти тримають більшу частину

ринку - дві третини. Напівкопчені вироби займають трохи більше 16%, а сушені, в'ялені і варено-копчені - тільки 10%.

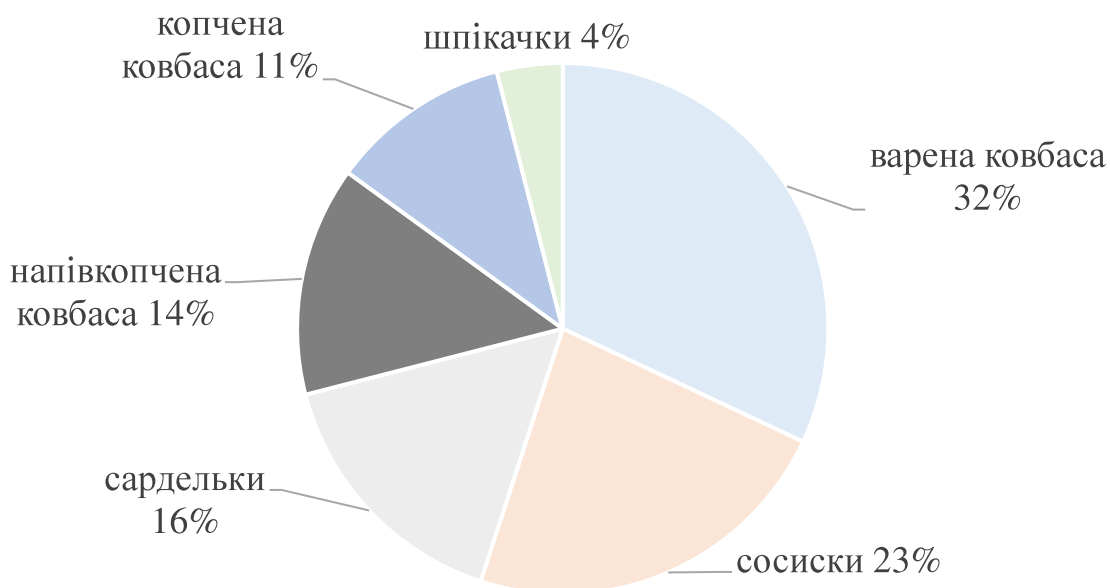

Рисунок 3.2 – Структура переваг споживачів за видами ковбасних виробів,%

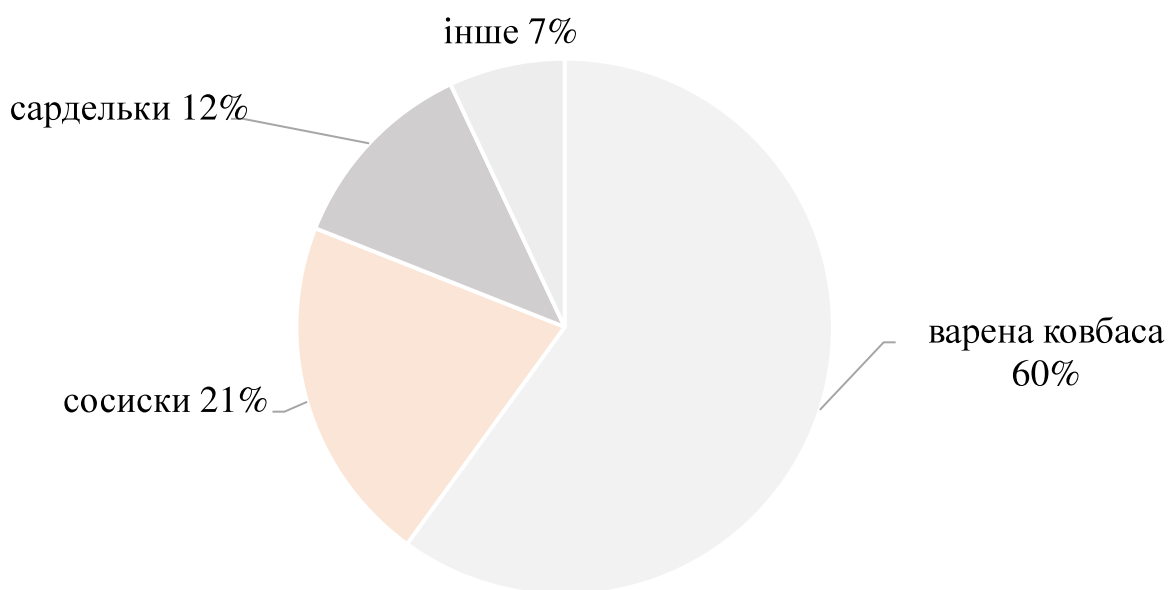

Рисунок 3.3 – Структура покупок ковбасних виробів,%

3.2 Рекомендації щодо впровадження нової технології пакування харчових продуктів

Технологія пакування харчових продуктів в модифікованому газовому середовищі (МГС або MAP від англ. Modified Atmosphere Packaging) з'явилася як розвиток технології вакуумного пакування і була покликана усунути її недоліки.

Серед них:

- механічна деформація продукту при пакуванні, яка призводить до порушення текстури продукту і виділенню вологи і соків;
- зневоднення продукту, зміна його смакових властивостей і втрата ним своєї вітамінної гама через виділення вологи всередині вакуумної упаковки;
- розвиток всередині упаковки анаеробних мікроорганізмів (газова гангрена, деякі стрептококи тощо) з ризиком подальшого отруєння такою продукцією [34].

В основі даної технології пакування лежить принцип заміщення стандартного атмосферного повітря в упаковці газовою сумішшю, яка містить азот (N₂, нейтральний наповнювач), вуглекислий газ (CO₂, пригнічує аеробні бактерії і цвіль) і кисень (O₂, підтримує свіжість продукту за рахунок процесів «дихання» в продукті). Застосування газової суміші на основі цих газів пригнічує ріст мікроорганізмів на поверхні харчового продукту, підтримуючи його мікрофлору на необхідному рівні, зберігає початкові смакові, ароматичні та інші властивості протягом певного часу, значно збільшує терміни зберігання продукту без зміни його якості [34]. Типові терміни зберігання харчових продуктів наведено в таблиці 3.1.

На термін зберігання продукції в газовому середовищі впливає рівень рН продукту, при низькому рН сповільнюється зростання мікробів і термін зберігання залежить вже не стільки від зростання бактерій, скільки від хімічних реакцій, таких як окислення, зміна кольору продукту тощо. Для продуктів з декількох компонентів газ підбирається для збільшення термінів зберігання кожного з компонентів. Правильне виявлення чинників, що обмежують термін зберігання

продукту, дає можливість отримати максимальний ефект від пакування в газовому середовищі.

Таблиця 3.1 – Типові терміни зберігання харчових продуктів [34]

Продукт	На повітрі	Упаковка з МГС
Свіже м'ясо	2-4 дня	10 днів
Свіже м'ясо птиці	3-7 днів	15 днів
Сосиски	2-4 дня	30 днів
Оброблене м'ясо, нарізка	2-4 дня	30 днів
Готові страви	2-5 днів	10 днів

Впровадження способу упаковки продукції в МГС дає виробникам наступні переваги:

- збільшення термінів зберігання харчових продуктів, розширення географії продажів і зменшення випадків повернення товару;
- збереження природного зовнішнього виду продукції, захист продукту від пошкоджень і виділень рідини;
- скорочення або повне виключення застосування консервантів і хімічних добавок;
- виробництво принципово нових видів продукції зі збереженням їх початкового кольору протягом усього терміну зберігання.

Існує кілька варіантів пакування продукції в умовах МГС: з попередніми вакуумуванням і без нього. У першому випадку спеціальний пристрій в пакувальному обладнанні спочатку відкачує з упаковки все повітря і потім вже заповнює її газовою сумішшю, яка рекомендована для даного типу продуктів. У другому - газова суміш подається в упаковку під тиском, витісняючи і заміщаючи повітря (табл. 3.2), це іноді призводить до неповного видалення повітря з продукту, що може сильно позначатися на терміні його зберігання, особливо у пухких, пористих або дрібно нарізаних продуктів. В будь-якому випадку для пошуку оптимального варіанту при виборі способу упаковки і пакувального

обладнання з урахуванням співвідношення «вартість обладнання - термін зберігання продуктів» необхідні консультації з фахівцями з пакувальних матеріалів і устаткування.

Таблиця 3.2 – Характеристика методів пакування в умовах МГС з попередніми вакуумуванням і без нього [34]

Витрати газу	Низькі	Високі, в 2 рази вище, ніж в умовах МГС з вакуумуванням
Термін зберігання	Вказано у таблиці 3.1	Менше
Продуктивність пакування	В 2 рази нижче	Вище
Вартість обладнання	В 2 рази дорожче МГС з заміщенням	Дешевше

Велике значення при пакуванні продукції в умовах МГС мають використовувані гази (азот, двоокис вуглецю і кисень), їх властивості та частка в газової суміші. Азот (N₂) - інертний газ, використовується в якості «розчинника» суміші (як засіб витіснення з упаковки кисню). Азот погано розчиняється у воді і жирах, не робить прямого бактеріостатичного впливу і не впливає безпосередньо на стабільність упакованого продукту. Застосування цього газу дозволяє максимально повно видалити залишки кисню, а значить, обмежити розвиток аеробних бактерій. При більш високому вмісті азоту в упаковці легше підтримувати постійну концентрацію суміші газів в зв'язку з тим, що молекулярний тиск газу в упаковці і в атмосферному повітрі ближче до стану рівноваги [34].

Двоокис вуглецю (CO₂), який використовується зазвичай при концентрації в суміші приблизно 20%, виконує функцію бактеріостатичного компонента газової суміші, стримуючи і пригнічуючи зростання аеробних бактерій і цвілі, які можуть розвиватися і за відсутності кисню. На відміну від азоту CO₂ легко розчиняється у воді і жирах. Присутність CO₂ в продуктах, що містять велику кількість води, підвищує їх кислотність і тим самим збільшує термін зберігання продукції. Розчинність CO₂ зменшує молекулярний тиск цього газу в суміші, і при

неправильному виборі концентрації CO₂ упаковка іноді як би сідає на продукті, як після вакуумування. Цей ефект усувають введенням в упаковку іншого газу – азоту [34].

Кисень (O₂), з одного боку, викликає процеси окислення і псування продуктів в результаті зростання аеробних бактерій. З іншого - без його допомоги не обійтися, якщо необхідно зберегти яскраво червоний колір яловичини, який асоціюється у споживача з її свіжістю. У газовій суміші для пакування свіжого м'яса зміст O₂ може доходити аж до 80%.

Досвід показує, що для отримання в повному обсязі всіх переваг використання технології пакування в умовах МГС виробник повинен [34]:

- забезпечити дотримання низькотемпературного (0 ... + 4 ° C) режиму при зберіганні продукції;
- вибирати газові суміші з урахуванням вимог кожного інгредієнта продукту;
- забезпечити низький початковий рівень бактеріологічної флори (дотримання санітарно гігієнічних умов при переробці, зберіганні і передачі на пакування, температурних умов та інше) в продукції;
- ретельно підбирати форму і розміри упаковки, а також плівки з необхідними бар'єрними властивостями.

Як видно, при вирішенні фактично одного і того ж завдання (боротьба з окисленням і мікробіологічним зростанням) в залежності від типу м'яса і його жирності для пакування в умовах МГС використовуються газові суміші різного складу, основним критерієм при підборі складу газової суміші є інгредієнти і склад упакованого продукту.

Дуже важливо контролювати дотримання складу і якісних характеристик використовуваних газових сумішей. Уточнимо, що мова йде про контроль складу газової атмосфери вже всередині упаковки з продукцією. Склад атмосфери буде залежати як від складу газової суміші, що подається, так і від того, наскільки якісно був вилучене повітря з упаковки. Якість газової суміші має бути забезпечено компанією - постачальником готової газової суміші (в моноблоках

або балонах) або ж самим виробником, якщо така суміш готується на виробництві. Для контролю складу газової суміші використовують газоаналізатори, які можуть бути встановлені майже у всіх сучасних пакувальних машинах.

Виробництво харчових сумішей не є основним джерелом доходу для газових компаній. При цьому воно вимагає отримання спеціального дозволу. Тому виробництвом газових сумішей для пакування в умовах МГС займається обмежена кількість компаній, а досвід успішної роботи на ринку більше 5-7 років мають взагалі одиниці з них. Якщо підприємство хоче отримати належний рівень консультації і технічної підтримки при впровадженні у себе технології МГС, необхідно звертатися до кращих фахівців на ринку.

Виробникові важливо точно визначити, з якою метою він хоче упаковувати продукцію в умовах МГС. Якщо для оптимізації і зниження витрат на виробничі процеси, то технологія зберігання в МГС дає можливість зробити заготовку інгредієнтів на 3-5 днів вперед і потім щодня використовувати необхідний обсяг для виробництва. Такий підхід дозволяє регулювати завантаження виробничих потужностей і економити на зарплаті персоналу, електроенергії тощо.

Якщо ж пріоритет - оптимізація логістики між магазинами торгової мережі, то для цих цілей упаковка повинна забезпечувати мінімізацію мікробіологічного псування внаслідок порушення температурного режиму транспортування або цілісності упаковки. Традиційно для транспортної упаковки використовують вакуум-газові пакети.

Якщо ж необхідно продовжити терміни зберігання продукції і залучити нових покупців, то фактично це варіант стандартного використання технології МГС.

3.3 Вибір постачальника технології та обладнання

Багато компаній пропонують свої запатентовані технології з пакування харчових продуктів в модифікованому газовому середовищі. Але підприємству

ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» рекомендується укладання контракту з компанією Лінде Газ Україна.

Лінде Газ Україна представляє на ринку України провідну світову компанію в сфері промислових газів та інжинірингу Linde Group. Продукція компанії застосовується майже у всіх галузях, більш ніж в 100 країнах світу. Промислові гази компанії Linde використовуються для виконання спеціальних завдань в усіх галузях промисловості: в металообробці і металургії, хімічної промисловості та енергетиці, в харчовій промисловості і для охорони навколишнього середовища, при виробництві скла і електронного обладнання, в будівництві, для виробництва гуми та пластику, в медицині, а також при проведенні наукових досліджень [35].

Головний офіс Лінде Газ Україна знаходиться в м. Дніпро. Підприємство присутнє на ринку України з 1996 року, коли компанія АГА розпочала свою діяльність в нашій країні і придбала газове підприємство в Дніпропетровську («Днепрокіслород»). У 2000 році компанія АГА увійшла до складу великої німецької промислової групи Linde Gas, а в 2006 році в результаті злиття Linde і ВОС, Лінде Газ Україна стала частиною міжнародної компанії Linde Group. У 2006 році на території Лінде Газ Україна в Дніпропетровську була побудована і введена в експлуатацію нова станція по наповненню балонів, аналогів якої в Україні не існує. Компанія виробляє такі види газів, як кисень технічний і медичний, азот, аргон, ацетилен, двоокис вуглецю, захисні зварювальні суміші, харчові газові суміші, лазерні суміші і гази, гази особливої чистоти.

Київська філія Лінде Газ Україна була заснована на базі Київського вуглекислотного заводу, який був придбаний компанією Лінде в 2008 р. У 2010 році в Києві була побудована і введена в експлуатацію нова наповнювальна станція, яка повністю відповідає європейським стандартам. У березні 2013 року в Дніпропетровську була введена в експлуатацію нова ацетиленова станція. 2016 р. - вводиться в експлуатацію новий сучасний комплекс поділу повітря в м. Кривий Ріг [35].

Дистриб'юторська мережа Лінде Газ Україна налічує більше 40 пунктів продажу газів, що дозволяє компанії забезпечити газовою продукцією клієнтів в

будь-якому місці України. Одним з пріоритетних завдань компанії Linde є постійне підвищення якості продукції і послуг, одночасно забезпечуючи високий рівень безпеки виробництва з мінімально шкідливим впливом на навколишнє середовище.

Технологія MAPAX®, використання якої запропонувала компанія Лінде Газ Україна, є захистом продуктів від мікроорганізмів, які продовжують руйнувати продукт навіть при низьких температурах. Основною складовою технології MAPAX® є спеціальна суміш газів, названа BIOGON®, і обрана на основі таких факторів впливу на продукт, як тип і кількість мікроорганізмів, активність води, кислотність, дихання клітин, склад продукту, температура і особливості технологічного процесу виготовлення. Ті гази, якими ми дихаємо, а саме, азот, кисень, двоокис вуглецю, використовуються окремо або в комбінації для виробництва газової суміші BIOGON®, в якій зберігаються продукти харчування [35].

Двоокис вуглецю має сильний стримуючий вплив на зростання мікроорганізмів. Це дуже важлива властивість для продуктів з високою активністю води, таких як м'ясо, риба і напівфабрикати. Для продуктів харчування з високим вмістом жирів і малою активністю води, таких як арахіс або сухе молоко, захисна атмосфера вибирається в основному для уповільнення окислення.

Таблиця 3.3 – Типові терміни зберігання харчових продуктів

Продукт	На повітрі	Упаковка з МГС	Технологія MAPAX®
Свіже м'ясо	2-4 дня	10 днів	15 днів
Свіже м'ясо птиці	3-7 днів	15 днів	21 днів
Сосиски	2-4 дня	30 днів	40 днів
Оброблене м'ясо, нарізка	2-4 дня	30 днів	40 днів
Готові страви	2-5 днів	10 днів	15 днів

У таблиці 3.3 наведені порівняльні данні по строкам зберігання харчових продуктів в тому числі з використання технології MAPAX® і газової суміші BIOGON®. Як ми бачимо термін зберігання при використанні технології MAPAX® і газової суміші BIOGON® дає майже від 50 до 33% збільшення строку зберігання.

3.4 Ефективність запропонованих рекомендацій для ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»

Отримана конкурентна перевага дає змогу укласти на 2025 рік такі додаткові контракти (дивись таблицю 3.4). Загальна вага продукції за цими контрактами майже 134 т на загальну суму 19757,6 тис. грн.

Фінансові результати діяльності ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» після впровадження запропонованих рекомендацій наведені у таблиці 3.5.

Таблиця 3.4 – Ефективність запропонованих рекомендацій для ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат»

№	Найменування показника	2023 рік	За проєктом 2024 рік	Абсолютне відхилення	Відносне відхилення, %
1	Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн	7222669	7242426,60	19757,59	100,27
2	Собівартість реалізованої продукції, тис.грн	5828435	5840930,48	12495,47	100,21
3	Валовий: прибуток, тис.грн	1394234	1401496,12	7262,12	100,52
4	Чистий фінансовий результат, тис.грн	210665	216619,94	5954,94	102,83
5	Чиста рентабельність виручки від реалізації продукції, %	2,92	2,99	0,07	

Таблиця 3.4 – Укладання контрактів за проектом на 2025 рік

№	Найменування контрагенту	Найменування товару	Адреса	Енергетична цінність (калорійність) на 100 г продукту	Ціна за кг, грн	Повна собівартість за 1 кг, грн	Чистий прибуток за 1 кг, грн	Вага, кг
1	Комунальне підприємство «Комбінат дитячого харчування» Код ЄДРПОУ: 36816884	Сосиски Шкільні	61001, Україна, Харківська обл.,	250,0 ккал /1046 кДж	129	90	31,98	11800
		Сосиски Молочні	Харків, пр-т Гагаріна 41-б	328 ккал /1372 кДж	155	95	49,2	2142
2	Департамент освіти і науки Запорізької міської ради Код ЄДРПОУ: 37573094	Ковбаса Любительська	69037, Україна, Запорізька	328 ккал /1372 кДж	149	92	46,74	750
		Сосиски Молочні	область обл., м. Запоріжжя, вул.	328 ккал /1372 кДж	145	95	41	5400
		Ковбаси напівкопчені Дрогобицька	Незалежної України, 39-Б	465,0 ккал /1945 кДж	202	115	71,34	5000
3	Державне підприємство Державного управління справами по обслуговуванню офіційних заходів «Гарант-сервіс» Код ЄДРПОУ: 19122935	свинина, тазостегнова частина охолоджена	01220, Україна, Київська обл., м. Київ, вул. Банкова, 11	249,08 ккал /1042 кДж	125	85	32,8	13900
4	Департамент освіти та гуманітарної політики Черкаської міської ради Код ЄДРПОУ: 36299692	Сосиски Молочні	18000, Україна, Черкаська обл.,	328 ккал /1372 кДж	145	95	41	10557
		Ковбаси напівкопчені Салямі	Черкаси, вул. Гоголя, 251	465,0 ккал /1945 кДж	200	114	70,52	2000

Кінець таблиці 3.4

№	Найменування контрагенту	Найменування товару	Адреса	Енергетична цінність (калорійність) на 100 г продукту	Ціна за кг, грн	Повна собівартість за 1 кг, грн	Чистий прибуток за 1 кг, грн	Вага, кг
5	Управління Освіти і Науки Білоцерківської Міської Ради Код ЄДРПОУ: 02143809	Ковбаса Любительська	09100, Україна, Київська обл., Біла Церква, Шевченка, 122	328 ккал /1372 кДж	149	92	46,74	12000
		Сосиски Молочні		328 ккал /1372 кДж	145	95	41	5106
		Сардельки Франкфуртські		328 ккал /1372 кДж	155	93	50,84	13000
6	Комунальна установа «Центр фінансування та господарської діяльності закладів та установ системи освіти Суворовського району м. Одеси» Код ЄДРПОУ: 40703235	Сосиски Шкільні	65003, Україна, Одеська область обл., м. Одеса, вул. Отамана Головатого, буд. 99	250,0 ккал /1046 кДж	129	90	31,98	8000
		Ковбаса Любительська		328 ккал /1372 кДж	149	92	46,74	10000
7	Відділ освіти виконкому Довгинцівської районної в місті ради Код ЄДРПОУ: 04544501	Ковбаса Любительська	50086, Україна, Дніпропетровська обл., Кривий Ріг, Дніпровське шосе, 16	328 ккал /1372 кДж	149	92	46,74	12500
		Сосиски Шкільні		250,0 ккал /1046 кДж	129	90	31,98	5000
		Сардельки Франкфуртські		328 ккал /1372 кДж	155	93	50,84	12500
		Ковбаси напівкопчені Посольська		465,0 ккал /1945 кДж	205	115	73,8	4000

Фірмі постачальнику обладнання запропоновано умови постачання – лізинг, строком 5 років. Для оплати лізингових платежів засновники підприємства щорічно будуть збільшувати уставний фонд. Приблизна вартість установки 28 700 дол., відсоткова лізингова ставка 2% річних.

З урахування впровадження заходів чистий дохід підприємства ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» збільшиться на 19757,59 тис. грн, або на 0,27%. Валовий прибуток збільшиться на 7262,12 тис. грн, або на 0,52%. Чистий прибуток за проектом у 2025 році складе 216619,94 тис. грн, що на 5954,94 тис. грн більше 2023 року, зростання становитиме 2,83%. Чиста рентабельність виручки від реалізації продукції у 2025 році складе 2,99%.

ВИСНОВКИ

В кваліфікаційній роботі поставлено та вирішено актуальне завдання обґрунтування та розробки управлінських рішень у сфері впровадження інноваційних технологій на ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат».

Одержані результати дозволили зробити такі висновки.

Показано, що інновації та інноваційна діяльність є необхідною складовою процесу забезпечення успішного, довготривалого та стійкого функціонування підприємства, однією з фундаментальних складових ефективної стратегії та важливим інструментом забезпечення конкурентних переваг, а харчова промисловість є тією галуззю економіки, де впровадження інновацій, у тому числі й технологічних, одразу знаходить відображення на товарних ринках.

Досліджено, що інновація – процес і результат трансформації знань, втілений у нових або вдосконалених об'єктах, а управління інноваціями – цілеспрямована взаємодія керуючої і керованої підсистем, орієнтована на пошук і трансформацію різних комбінацій властивостей і характеристик інноваційних об'єктів, з метою отримання мультисистемного ефекту.

Розглянуто, що технологія – це сукупність методів виготовлення, перероблення, зміни стану, властивостей, складу та форми сировини, матеріалів, напівфабрикатів, які використовують у процесі виготовлення виробів продуктового та виробничого призначення. Інноваційні технології – це набір методів та засобів, які супроводжують всі етапи впровадження інновацій в компанії та забезпечують її інноваційну політику. Інноваційна технологія, орієнтована на формування творчого, технічного, системного мислення, здатності генерувати нестандартні технічні ідеї при вирішенні виробничих завдань.

Підприємства – лідери своєї галузі, досягають конкурентних переваг завдяки інноваціям шляхом використання як нових технологій, так і методів роботи, але після досягнення переваг утримання їх стає можливим тільки за

допомогою постійних вдосконалень, тобто безперервних інновацій. Ключовою складовою інноваційної діяльності є ініціативність.

На даний момент актуальною проблемою виступає модернізація вітчизняної харчової промисловості з метою задоволення внутрішнього попиту та освоєння нових ринків збуту завдяки впровадженню інновацій, передових інноваційних технологій та стимулювання інноваційного розвитку у галузі.

Аналіз ринку м'яса, м'ясопродуктів та ковбасних виробів в Україні встановив:

- ринок ковбасних виробів України залежить від ринку м'яса та м'ясних продуктів, тобто від сировинної бази, тенденції споживання м'яса та м'ясних продуктів відображаються і на споживанні ковбасних виробів;

- ринок свіжого м'яса і субпродуктів становить 1,2% всього агропродовольчого ринку України, спостерігається скорочення поголів'я тварин майже всіх видів, окрім птиці;

- найбільшу частку виробництва всього м'яса у 2022 році займає ринок птиці, майже 80%;

- населення в більшій мірі споживає м'ясо куриці;

- починаючи з 2005 року роздрібний товарооборот м'яса постійно збільшувався за винятком 2014 та 2019 рр.;

- у 2021 році частка роздрібного товарообороту по категоріям м'ясо та м'ясні продукти становила 1,9% та 2,9% відповідно;

- продукти м'ясопереробки в основному представлені продукцією українського виробництва, які в більшості орієнтовані на внутрішній ринок;

- конкуренція є високою, що сприяє впровадженню сучасних технологій виробництва, модернізації устаткування, відповідно це дозволяє оптимізувати витрати виробництва, скоротити терміни виготовлення продукції і значно поліпшити її смакові якості;

- ринок ковбасних виробів України щороку збільшується на 2-3%;

- основними факторами впливу на розвиток ринку є динаміка сировинної бази, розвиток логістичної інфраструктури, розвиток технологій збереження

свіжості продукції, культура харчування поза домом, зміни раціону, чисельність вегетаріанців, урбанізація, інші тренди харчування.

Узагальнено особливості пропозиції на ринку ковбасних виробів України:

– еластичність за доходом (при зниженні купівельної здатності покупців компанія намагається досягти лідерства за витратами);

– при підвищенні попиту у зв'язку з запуском нового продукту компанія розширює та/або оновлює виробничу базу;

– нові рецептури ковбас з'являються раз на 1-2 роки у відповідь на тенденції споживчих вподобань;

– конкурентами є переважно українські виробники, існує внутрішньогалузева конкуренція, конкурентна боротьба ведеться за рахунок коливання цін та модифікації товарів, наявна марочна конкуренція.

ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» є провідним підприємством з багатими виробничими традиціями, яке на сьогодні входить до трійки найкращих виробників м'ясної продукції в Україні. Основними покупцями в 2023 році були: ТОВ «Сільпо-Фуд», ТОВ «Метро Кеш Енд Кері Україна», ТОВ «АТБ-Маркет», ТОВ «Фора». ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» входить до корпорації «Глобине». Особливість ТМ «Глобіно» у вертикальній інтеграції повного циклу (всього процесу) виробництва ковбасних виробів і м'ясних продуктів: власна кормова база, свої ферми, сучасне виробництво, доставка готової продукції безпосередньо в торговельні точки. Контроль на всіх етапах забезпечує стабільність і гарантію якості продукції бренду.

Аналіз основних показників діяльності ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» встановив:

- вартість основних засобів з 2020 р. збільшується, за 2023 рік на 7 %;

- чистий дохід від реалізації продукції за період 2019-2023 рр. постійно зростає, у 2023 році на 26,21%;

- найбільшу питому вагу займає чистий дохід від реалізації ковбасних виробів – 54,52%, на другому місці дохід від реалізації напівфабрикатів – 21,96%, далі дохід від реалізації м'ясних делікатесів - 15,38%;

- у 2022 році відбулося найбільше за увесь досліджуваний період зростання доходу від реалізації ковбасних виробів на 846041 тис.грн, або на 37,21%, у 2023 році зростання було на 817919 тис.грн;

- близько 80% в собівартості реалізованої продукції складає сировина та матеріали;

- постійно зростає валовий прибуток, у 2023 році він дорівнює 1394234 тис.грн, зростання на 1,36%;

- чистий прибуток у 2023 році дорівнює 210665 тис.грн, зменшення у порівнянні з 2022 роком на майже 10%;

- чиста рентабельність виручки від реалізованої продукції в 2023 році становить близько 3%, зменшення в порівнянні з 2022 роком на 1,14%.

Згідно з дослідженням, проведеним фахівцями підприємства ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», більше 70% покупців купують ковбаси приблизно раз в тиждень і частіше. Більшість вважають за краще варену ковбасу, потім за ступенем переваги йдуть сосиски, сардельки та напівкопчені вироби.

Запропоновано рекомендації щодо впровадження нової технології пакування харчових продуктів в модифікованому газовому середовищі (МГС або MAP), яка з'явилася як розвиток технології вакуумного пакування і була покликана усунути її недоліки. Серед яких: механічна деформація продукту при пакуванні, яка призводить до порушення текстури продукту і виділенню вологи і соків; зневоднення продукту, зміна його смакових властивостей і втрата ним своєї вітамінної гами через виділення вологи всередині вакуумної упаковки; розвиток всередині упаковки анаеробних мікроорганізмів з ризиком подальшого отруєння такою продукцією. При вирішенні фактично одного і того ж завдання (боротьба з окисленням і мікробіологічним зростанням) в залежності від типу м'яса і його жирності для пакування в умовах МГС використовуються газові суміші різного складу, основним критерієм при підборі складу газової суміші є інгредієнти і склад упакованого продукту.

Виробникові важливо точно визначити, з якою метою він хоче упаковувати продукцію в умовах МГС. Якщо для оптимізації і зниження витрат на виробничі

процеси, то технологія зберігання в МГС дає можливість зробити заготовку інгредієнтів на 3-5 днів вперед і потім щодня використовувати необхідний обсяг для виробництва. Такий підхід дозволяє регулювати завантаження виробничих потужностей і економити на електроенергії тощо. Якщо ж пріоритет - оптимізація логістики між магазинами торгової мережі, то для цих цілей упаковка повинна забезпечувати мінімізацію мікробіологічного псування внаслідок порушення температурного режиму транспортування або цілісності упаковки. Традиційно для транспортної упаковки використовують вакуум-газові пакети. Якщо ж необхідно продовжити терміни зберігання продукції і залучити нових покупців, то фактично це варіант стандартного використання технології МГС.

ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» рекомендується укладання контракту з компанією Лінде Газ Україна (головний офіс в м. Дніпро), яка представляє провідну світову компанію в сфері промислових газів та інжинірингу Linde Group.

Технологія MAPAX®, використання якої запропонувала компанія Лінде Газ Україна, є захистом продуктів від мікроорганізмів, які продовжують руйнувати продукт навіть при низьких температурах. Основною складовою технології MAPAX® є спеціальна суміш газів, названа BIOGON®, і обрана на основі таких факторів впливу на продукт, як тип і кількість мікроорганізмів, активність води, кислотність, дихання клітин, склад продукту, температура і особливості технологічного процесу виготовлення. Ті гази, якими ми дихаємо, а саме, азот, кисень, двоокис вуглецю, використовуються окремо або в комбінації для виробництва газової суміші BIOGON®, в якій зберігаються продукти харчування.

Термін зберігання при використанні технології MAPAX® і газової суміші BIOGON® дає від 50 до 33% збільшення строку зберігання.

Завдяки отриманій конкурентній перевазі ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» на 2025 рік пропонується укладання додаткових контрактів, наприклад, з Департаментом освіти і науки Запорізької міської ради, Державним підприємством Державного управління справами по обслуговуванню офіційних заходів «Гарант-сервіс», Департаментом освіти та гуманітарної політики

Черкаської міської ради та інші. Загальна вага продукції за цими контрактами майже 134 т на загальну суму 19757,6 тис. грн.

Фірмі постачальнику обладнання запропоновано умови постачання – лізинг, строком 5 років. Для оплати лізингових платежів засновники підприємства щорічно будуть збільшувати уставний фонд. Приблизна вартість установки 28700 дол., відсоткова лізингова ставка 2% річних.

З урахуванням впровадження заходів на 2024 рік чистий дохід підприємства ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» збільшиться на 19757,59 тис. грн, або на 0,27%. Валовий прибуток збільшиться на 7262,12 тис.грн, або на 0,52%. Чистий прибуток за проектом у 2024 році складе 216619,94 тис. грн, що на 5954,94 тис.грн більше 2023 року, зростання становитиме 2,83%. Чиста рентабельність виручки від реалізації продукції у 2024 році складе 2,99%.

[D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%D0%BC%D0%B8_2019.pdf](#) (дата звернення: 31.03.2024).

8. Логвінков С. М., Літвінова І.М. Інноваційні технології виробництва продукції та надання послуг: консп. лекцій. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. 95 с. URL:

<http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/26059/1/2021->

[%D0%9B%D0%BE%D0%B3%D0%B2%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BE%D0%B2%20%D0%A1%20%D0%9C%2C%20%D0%9B%D1%96%D1%82%D0%B2%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%86%20%D0%9C.pdf](#)

(дата звернення: 20.04.2024).

9. Швець Ф. Д., Василів В. Б., Швець М. Д. Вплив інноваційних технологій на розвиток економічного потенціалу України. Вісник НУВГП. Випуск 2(102) 2023 р. URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/27778/1/Ve10232.pdf>

(дата звернення: 31.03.2024).

10. Копитко М. І. Управління інноваціями: навч. посіб. для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с. URL:

<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2804/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%BA%D0%BE%20%D0%9C.%D0%86.--%D0%A3%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F...-->

[%20%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%BA%D0%B0.pdf](#)

(дата звернення: 30.04.2024).

11. Копитко М. І., Блага Н. В. Управління інноваціями та інвестиціями : навч. посіб. у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 296 с. URL:

<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4973/1/Копытко-Блага.pdf>

(дата звернення: 30.04.2024).

12. Алейнікова О.В., Притула Н.М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент: навч. посіб. Київ: ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2016. 614 с.

13. Інноваційна сприйнятливість організацій. Характеристика чинників, які визначають сприйнятливість організацій до інновацій. URL: <https://infopedia.su/11xb671.html> (дата звернення: 12.05.2024).

14. Стойко І.І. Управління інноваціями: навч.-метод. посібник. Тернопіль, ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. 200 с. <https://kaf-mp.tntu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/ui-posibnyk.pdf> (дата звернення: 12.05.2024).

15. Івачевський Н., Ціх Г. Інновації та інноваційні технології в харчовій промисловості. *Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів «Актуальні задачі сучасних технологій»*. Тернопіль, 24-25 листопада 2021 р. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/36601/2/MNPK_2021v2_Ivachevskiy_N-Innovations_and_innovative_80-82.pdf (дата звернення: 18.05.2024).

16. Новікова Н.В., Ряполова І.О. Проблеми впровадження інновації у харчовій промисловості. *Технологія легкої і харчової промисловості. Вісник ХНТУ*. 2020. № 1(72). С.117-122.

17. Державна служба статистики. Роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі за товарними групами (2017-2021 рр.). URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.04.2024).

18. Аналіз ринку м'яса та м'ясопродуктів (у тому числі крафт та органіка) в Україні. 2021 рік. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-myasa-i-myasoproduktov-v-tom-chisle-kraft-i-organika-v-ukraine-2021-god> (дата звернення: 20.04.2024).

19. Аналіз ринку м'яса в Україні. 2023 рік. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-myasa-v-ukraine-2022-god> (дата звернення: 25.04.2024).

20. Дослідження ринку ковбасних виробів в Україні. 2021 рік. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-kolbasnyh-izdelij-v-ukraine-2021-god> (дата звернення: 25.04.2024).
21. Ринок свіжого м'яса в Україні: експрес дослідження в період війни. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/rynok-svezhego-myasa-v-ukraine-ekspres-issledovanie-v-period-voyny> (дата звернення: 25.04.2024).
22. Ринок м'яса в Україні з фокусом на яловичину. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/rynok-myasa-v-ukraine-s-fokusom-na-govyadinu> (дата звернення: 28.04.2024).
23. Ринок ковбасних виробів в Україні: для м'ясоїдів і не тільки. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/rynok-kolbasnyh-izdelij-v-ukraine-dlya-myasoedov-i-ne-tolko> (дата звернення: 28.04.2024).
24. Аналіз ринку вареної ковбаси, сосисок і сардельок: фаст-фуд у кожному домі. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/analiz-rynka-varenoj-kolbasy-sosisok-i-sardelek-fast-fud-v-kazhdom-dome> (дата звернення: 28.04.2024).
25. Ринок ковбаси – виробництво. URL: <https://food-market.korfor.com.ua/rynok-kovbasy-vyrobnytstvo/> (дата звернення: 28.04.2024).
26. Мінфін. Індекс цін на продукти. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/markets/wares/index/meat-food/sausages/> (дата звернення: 15.05.2024).
27. М'ясна галузь України – від дефіциту сировини до лідерства у глобальному ринку. URL: <https://meatnews.com.ua/breeding/pigs/6967/vid-deficytu-do-globalnogo-liderstva/> (дата звернення: 15.05.2024).
28. Давидова О.Б., Зозульов О.В. Сучасний стан ринку ковбасних виробів України: ключові тенденції та драйвери розвитку. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2021. №15. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/216900> (дата звернення: 15.05.2024).
29. YouControl - сервіс перевірки контрагентів. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/25167451/ (дата звернення: 20.03.2024).

30. Офіційний сайт Глобіно. URL: <https://corp.globino.ua/>
(дата звернення: 20.03.2024).
31. Фінансова звітність за 2020-2022 рр. URL: <https://corp.globino.ua/company/globinskij-myasokombinat/>
(дата звернення: 20.03.2024).
32. Clarity Project - розширена аналітика. URL: <https://clarity-project.info/edr/25167451/finances> (дата звернення: 20.03.2024).
33. Нужна О.А. Електронний посібник з дисципліни «Фінансовий аналіз». Луцьк. 2022. URL: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/%D0%9D%D1%83%D0%B6%D0%BD%D0%B0%20%D0%9E/index.html (дата звернення: 27.05.2024).
34. Новітні технології пакування. URL: <https://kmkya.kiev.ua/novitni-tehnolohii-pakuvannia/> (дата звернення: 15.06.2024).
35. Офіційний сайт Лінде Газ Україна. URL: <http://www.linde-gas.com.ua/uk/index.html> (дата звернення: 15.06.2024).
36. Швець В.Я., Трифонова О.В., Барабан О.А., Баранець Г.В. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи ступеня бакалавра спеціальності 073 Менеджмент. Дніпро. НТУ «ДП», 2019. 35 с.
37. Швець В.Я., Трифонова О.В., Барабан О.А. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційної роботи ступеня бакалавра спеціальності 073 Менеджмент. Дніпро. НТУ «Дніпровська політехніка», 2018. 15 с.

ДОДАТОК А

Фінансова звітність ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат» [31,32]

Фінансова звітність за 2023 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	19 269.00	23 760.00
первісна вартість	1001	31 817.00	38 905.00
накопичена амортизація	1002	12 548.00	15 145.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	100 986.00	73 343.00
Основні засоби	1010	1 308 799.00	1 401 633.00
первісна вартість	1011	1 488 291.00	1 787 960.00
знос	1012	179 492.00	386 327.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	149 659.00	349 659.00
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	133 133.00	
Усього за розділом I	1095	1 711 846.00	1 848 395.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	385 116.00	471 234.00
Виробничі запаси	1101	310 116.00	392 329.00
Незавершене виробництво	1102	46 322.00	39 023.00
Готова продукція	1103	24 775.00	30 805.00
Товари	1104	3 853.00	9 077.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	704 849.00	868 044.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	214 213.00	258 284.00
з бюджетом	1135	15 804.00	
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	41 445.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	116 702.00	26 081.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	107 809.00	426 996.00
Готівка	1166	2 890.00	3 015.00
Рахунки в банках	1167	104 919.00	423 981.00
Витрати майбутніх періодів	1170	3 156.00	5 745.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	0.00	4 303.00
Усього за розділом II	1195	1 547 649.00	2 102 132.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	3 259 495.00	3 950 527.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	8 279.00	8 279.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	834 810.00	826 834.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	269 333.00	486 388.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	1 112 422.00	1 321 501.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	93 093.00	93 093.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	174 799.00	149 760.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	37 244.00	39 393.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	305 136.00	282 246.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	199 542.00	325 607.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	90 718.00	1 588.00
товари, роботи, послуги	1615	1 356 859.00	1 806 962.00
розрахунками з бюджетом	1620	71 582.00	72 185.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	26 983.00	23 786.00
розрахунками зі страхування	1625	7 576.00	8 826.00
розрахунками з оплати праці	1630	34 358.00	40 181.00
за одержаними авансами	1635	14 613.00	20 164.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	61 659.00	69 524.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	5 030.00	1 743.00
Усього за розділом III	1695	1 841 937.00	2 346 780.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	3 259 495.00	3 950 527.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	7 222 669.00	5 722 510.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	0.00	
Премії підписані, валова сума	2011	0.00	
Премії, передані у перестраховування	2012	0.00	
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0.00	
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0.00	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	5 828 435.00	4 347 042.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0.00	
Валовий: прибуток	2090	1 394 234.00	1 375 468.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0.00	
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0.00	
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0.00	
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0.00	
Інші операційні доходи	2120	29 554.00	13 597.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0.00	
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0.00	
Адміністративні витрати	2130	72 577.00	63 118.00
Витрати на збут	2150	1 140 039.00	1 019 999.00
Інші операційні витрати	2180	144 267.00	82 504.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0.00	
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0.00	
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	66 905.00	223 444.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дохід від участі в капіталі	2200	0.00	
Інші фінансові доходи	2220	270 279.00	213 539.00
Інші доходи	2240	6 977.00	7 182.00
Дохід від благодійної допомоги	2241	0.00	
Фінансові витрати	2250	31 623.00	27 119.00
Втрати від участі в капіталі	2255	0.00	
Інші витрати	2270	13 012.00	130 673.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0.00	
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	299 526.00	286 373.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-88 861.00	-53 609.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0.00	
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	210 665.00	232 764.00

Фінансова звітність за 2022 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	976.00	19 269.00
первісна вартість	1001	11 669.00	31 817.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
накопичена амортизація	1002	10 693.00	12 548.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	33 526.00	77 129.00
Основні засоби	1010	1 254 316.00	1 308 799.00
первісна вартість	1011	1 260 770.00	1 488 291.00
знос	1012	6 454.00	179 492.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	149 659.00	149 659.00
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	607.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	49 373.00	136 345.00
Усього за розділом I	1095	1 488 457.00	1 691 201.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	275 471.00	408 433.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Виробничі запаси	1101	190 431.00	333 483.00
Незавершене виробництво	1102	43 003.00	46 322.00
Готова продукція	1103	40 249.00	24 775.00
Товари	1104	1 788.00	3 853.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	567 260.00	692 393.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	22 013.00	78 717.00
з бюджетом	1135	4 359.00	0.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	1.00	100 000.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	93 423.00	35 880.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	74 905.00	96 403.00
Готівка	1166	1 355.00	2 890.00
Рахунки в банках	1167	73 550.00	93 513.00
Витрати майбутніх періодів	1170	1 927.00	3 156.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	0.00	15 651.00
Усього за розділом II	1195	1 039 359.00	1 430 633.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	2 527 816.00	3 121 834.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	8 279.00	8 279.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	839 506.00	834 810.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	42 305.00	253 032.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	890 090.00	1 096 121.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	115 971.00	115 971.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	275 389.00	0.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	5 230.00	37 244.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Усього за розділом II	1595	396 590.00	153 215.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	95 583.00	452 505.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	79 189.00	1 149.00
товари, роботи, послуги	1615	934 852.00	1 226 283.00
розрахунками з бюджетом	1620	34 543.00	71 583.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	10 498.00	26 985.00
розрахунками зі страхування	1625	4 533.00	7 576.00
розрахунками з оплати праці	1630	29 753.00	34 358.00
за одержаними авансами	1635	16 370.00	14 163.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	1 864.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	44 538.00	61 659.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	1 775.00	1 358.00
Усього за розділом III	1695	1 241 136.00	1 872 498.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Баланс	1900	2 527 816.00	3 121 834.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 722 510.00	4 037 752.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	0.00	
Премії підписані, валова сума	2011	0.00	
Премії, передані у перестраховання	2012	0.00	
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0.00	
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0.00	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	4 347 042.00	3 014 409.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0.00	
Валовий: прибуток	2090	1 375 468.00	1 023 343.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0.00	
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0.00	
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0.00	

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0.00	
Інші операційні доходи	2120	15 395.00	20 065.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0.00	
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0.00	
Адміністративні витрати	2130	63 118.00	53 171.00
Витрати на збут	2150	1 019 999.00	825 474.00
Інші операційні витрати	2180	75 386.00	79 313.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0.00	
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0.00	
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	232 360.00	85 450.00
Дохід від участі в капіталі	2200	0.00	
Інші фінансові доходи	2220	213 539.00	80 624.00
Інші доходи	2240	7 182.00	11 672.00
Дохід від благодійної допомоги	2241	0.00	
Фінансові витрати	2250	27 119.00	16 578.00
Втрати від участі в капіталі	2255	0.00	
Інші витрати	2270	133 012.00	11 362.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0.00	
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	292 950.00	149 806.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-76 487.00	-29 762.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0.00	
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	216 463.00	120 044.00

Фінансова звітність за 2021 рік

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	2 252.00	976.00
первісна вартість	1001	11 633.00	11 674.00
накопичена амортизація	1002	9 381.00	10 698.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	20 629.00	32 922.00
Основні засоби	1010	957 795.00	935 770.00
первісна вартість	1011	1 322 303.00	1 430 877.00
знос	1012	364 508.00	495 107.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	149 659.00	149 659.00
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	18 743.00	
Усього за розділом I	1095	1 149 078.00	1 119 327.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	216 758.00	272 952.00
Виробничі запаси	1101	153 844.00	187 916.00
Незавершене виробництво	1102	28 020.00	43 005.00
Готова продукція	1103	33 947.00	40 244.00
Товари	1104	947.00	1 787.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	433 216.00	573 047.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8 546.00	63 804.00
з бюджетом	1135	615.00	
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	80 001.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	226 359.00	22 795.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	63 141.00	74 906.00
Готівка	1166	1 016.00	1 355.00
Рахунки в банках	1167	62 125.00	73 551.00
Витрати майбутніх періодів	1170	1 460.00	1 927.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	0.00	4 026.00
Усього за розділом II	1195	950 095.00	1 093 458.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	2 099 173.00	2 212 785.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5 795.00	8 279.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	578 447.00	573 373.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-81 887.00	55 286.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	502 355.00	636 938.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	72 109.00	72 109.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Довгострокові кредити банків	1510	19 459.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	48 785.00	55 805.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	140 353.00	127 914.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	399 216.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 456.00	611.00
товари, роботи, послуги	1615	1 304 149.00	927 649.00
розрахунками з бюджетом	1620	39 029.00	24 045.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
у тому числі з податку на прибуток	1621	16 983.00	
розрахунками зі страхування	1625	5 980.00	4 533.00
розрахунками з оплати праці	1630	25 237.00	29 753.00
за одержаними авансами	1635	11 731.00	15 484.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	34 673.00	42 809.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	33 210.00	3 833.00
Усього за розділом III	1695	1 456 465.00	1 447 933.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	2 099 173.00	2 212 785.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4 037 745.00	3 377 807.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чисті зароблені страхові премії	2010	0.00	
Премії підписані, валова сума	2011	0.00	
Премії, передані у перестраховання	2012	0.00	
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0.00	
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0.00	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3 014 409.00	2 547 724.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0.00	
Валовий: прибуток	2090	1 023 336.00	830 083.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0.00	
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0.00	
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0.00	
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0.00	
Інші операційні доходи	2120	21 788.00	24 014.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0.00	
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0.00	
Адміністративні витрати	2130	49 373.00	46 761.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Витрати на збут	2150	829 445.00	734 981.00
Інші операційні витрати	2180	70 175.00	64 938.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0.00	
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0.00	
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	96 131.00	7 417.00
Дохід від участі в капіталі	2200	0.00	
Інші фінансові доходи	2220	80 597.00	294 053.00
Інші доходи	2240	11 751.00	8 078.00
Дохід від благодійної допомоги	2241	0.00	
Фінансові витрати	2250	16 252.00	12 404.00
Втрати від участі в капіталі	2255	0.00	
Інші витрати	2270	5 229.00	28 708.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0.00	
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	166 998.00	268 436.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-33 822.00	-54 991.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0.00	
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	133 176.00	213 445.00